

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Koldingvej 21, 6240 Løgumkloster

Ansøgning om opførelse af ny kostald samt nyt
malkecenter

Skema 238520 i Husdyrgodkendelse.dk

Indsendt 28. august 2023 (Version 2)

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger og ejer	Henning Jensen, Koldingvej 21, 6240 Løgumkloster. Mobil: 91643555, Mail: henningjensen.1@icloud.com
Husdyrbrugets adresse	Koldingvej 21, 6240 Løgumkloster
CVR-nummer	42163031
CHR-nummer	50503
Kommune	Tønder
Ejendomsnummer	5500005394
Matrikel-nr.	27a - Nr. Løgum Ejerlav, Nr. Løgum
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Nej kun en bygningsløs ejendom Gåsblokvej 0
Biaktiviteter	Nej
Ansøgningskema	238520
Konsulent	Louise H. Riemann, cand. scient. landskabsforvaltning Tlf.: 73642915 og e-mail: lhr@lhn.dk Miljø- og naturrådgiver hos: LHN, Industriparken 1, 6360 Tinglev CVR-nr. 16342718 (Kompetent ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten)
Ansøgning indsendt første gang	14. april 2023

Forord/Læsevejledning

Denne rapport er en miljøkonsekvensrapport/ansøgning om miljøgodkendelse efter § 16a. Rapporten beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Koldingvej 21, 6240 Løgumkloster.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved ejendommens produktion og den ansøgte ændring i dyreholdet. Rapporten indeholder en beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte samt under hvert afsnit en vurdering af de væsentlige indvirkninger på miljøet. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ og er opbygget ud fra Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen.

Til miljøkonsekvensrapport er der indsendt bilag med oversigtskort over ejendommen, staldtegninger/skitser med opgørelse af produktionsarealer og en fuldmagt fra ansøger. Endvidere genereres der en pdf af ansøgningskema 238520.

¹ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 718 af 08/07/2019

Indhold

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	2
1 Indledning.....	6
2 Ikke teknisk resumé (F9).....	6
3 Husdyrbruget og det ansøgte.....	8
3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, E1a, F1a, F1b)	8
3.1.1 Stald- og opbevaring.....	9
3.1.2 Dyrehold	11
3.1.3 Produktionsarealer.....	11
3.1.4 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning.....	13
3.1.5 Drift af anlægget.....	15
3.2 Bygningmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, E1c, F1b)	16
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre landbrug (A5, B3, E1c)	16
3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, C1c, F1a)	17
3.4.1 Generelle afstandskrav (B4)	19
3.4.2 Bygningmæssige ændringer i forhold til landskab (B2, E1a, F1a, F2)	22
3.4.3 Kommunen vurderer, Bilag IV arter (B5, D1c).....	26
3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, E1c).....	27
3.5.1 Miljøteknologier og indsatte virkemidler (F5g).....	27
3.5.2 Naturpunkter (B5, E1b)	27
3.6 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c, F4).....	30
3.6.1 Kumulation til naboer (B6, D1b).....	31
3.7 Øvrige emissioner og gener (B7, D1b, D1c, F2, F3, F4, F%c)	31
3.7.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c).....	32
3.7.2 Støv (B7, E1b, F1d, F5c)	34
3.7.3 Lys (B7, E1b, F1d, F4c)	34
3.7.4 Emission af forurenende stoffer (F5C)	34
3.7.5 Skadedyr (B7)	35
3.7.6 Transporter (B7)	35
3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, E1c, F1c, F1d, F5b, F5f)	37
3.8.1 Døde dyr (B8, F1c)	38
3.8.2 Affald (B8, F1c)	38
3.8.3 Olie- og kemikalier (B7, B8, F1c).....	39
3.8.4 Råvare (B7, F1c).....	39

3.8.5	Energiforbrug (B8, F1c).....	40
3.8.6	Vandforbrug (B8, F1c)	41
3.8.7	Spildevand og restvand (B7, F1d).....	42
3.8.8	Samlet konklusion på afsnit 3.8 Reststoffer, affald og naturessourcer (F5b, F5c)	43
3.9	Forurenings- og gene begrænsende tiltag – Større ulykker og katastrofer (B7, E1c, F8)	43
3.10	BAT-ammoniakemission (B9, C2, E1c).....	45
3.11	Indvirkning på klimaet og projektets sårbarhed overfor klimaændringer, faren for sundhed, kulturarv og miljø samt kumulation (F5f, F5d, F5e)	45
3.12	Grænseoverskridende virkninger (B10, E1c).....	46
3.13	Påvirkning af jordarealer og jordbund (E1c)	46
3.14	Andet om befolkningen og menneskers sundhed (E1c)	47
3.15	Alternative løsninger og referencescenarie (E1d, F2, F3)	47
3.16	Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5	47
3.17	Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker (F8)	48
3.18	Oplysninger om konsulenten	48
3.19	Metode (F6).....	48
3.20	Referenceliste (F10)	49
4	Konklusion	49
5	Bilag	51
5.1	Situationsplan.....	51
5.2	Afløbsplan.....	51
5.3	Skitse over A. kvægstald, B. kalvestald og nuværende afløbsforhold.....	51
5.4	Skitse med produktionsarealer	51
5.5	Skitse C1.Ny kostald og D. Nyt malkecenter	51
5.6	Beredskabsplan	51
5.7	Overslag opbevaringskapacitet	51
5.8	Fuldmagt.....	51

1 Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport/ansøgning om miljøgodkendelse beskriver og vurderer en udvidelse på ejendommen Koldingvej 21, 6240 Løgumkloster. Ejendommen er ejet af Henning Jensen, Koldingvej 21, 6240 Løgumkloster, som ligeledes er ansøger på denne ansøgning. Henning Jensen har overtaget ejendommen i 2022 og den har været drevet økologisk fra omkring 1997.

Ansøger ejer også en bygningsløs ejendom med adressen Gåsblokvej 0 (Matr. Nr. 298, 3b og 252 alle Nr. Løgum Ejerlav, Nr. Løgum)

Ejendommen har en § 11 tilladelse fra 2011 hvor der bl.a. blev søgt om at bruge en del af halmladen til kalvestald. Med indsendelsen af denne ansøgning ønsker ansøger at bygge en ny kostald til køer på ca. 68 m x 32 m (ca. 2176 m²) samt et tilhørende malkecenter på ca. 21 m x 45 m (ca. 945 m²). Stald og malkecenter placeres vest for de eksisterende bygninger. I forbindelse med etableringen af den ny stald ønskes der etableret en ny indkørsel fra vest og en intern vej, som skal løbe parrelet med den nye stald. Der bliver ca. 3 meter mellem vej og stald og vejen bliver ca. 3,5 m bred. Der bliver minimum 120 m til vejen mod syd. Derudover ønsker ansøger at udvide arealet med beton i forbindelse med de eksisterende plansiloer. Det nye areal bliver ca. 2130 m² og sammen med det eksisterende plansiloanlæg bliver det samlede areal til opbevaring af ensilage ca. 4130 m². Det nye areal bliver i første omgang en platform uden elementer, men hvis det findes nødvendigt etables rigtige plansiloer. I forbindelse med udvidelsen af det eksisterende plansiloanlæg etableres en beholder til opsamling af ensilagevand som sprinkles ud herfra. Ved behov er der mulighed for at pumpe til eksisterende gyllebeholder.

Godkendelsen anses nødvendig for ejendommens drift, idet det er nødvendigt at optimere ejendommens indtjening, for at kunne overleve i branchen. Den nuværende kostald lever ikke op til de fremtidige i Lov om hold af kvæg og det er derfor nødvendigt med en ny kostald der lever op til disse krav. Fri produktion på staldenes produktionsarealer vil ligeledes gøre det nemmere at udnytte staldanlæggene optimalt og udvidelsen vil være med til at fremtidssikre bedriften.

Beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1,2 og 3 natur samt BAT og lugt er overholdt.

Denne rapport er opdelt i fem kapitler, der ses i indholdsfortegnelsen.

2 Ikke teknisk resumé (F9)

Der søges om miljøtilladelse efter § 16a i Lov om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug for ejendommen Koldingvej 21, 6240 Løgumkloster, da ammoniakemissionen fra ejendommen er over 3500 kg NH₃-N/år.

Landbruget har en miljøgodkendelse fra september 2009 hvor ejendommen blev godkendt til malkekøer 140 (årsdyr, tung race), 40 småkalve (årsdyr, tung race, 0-6 mdr.) og 120 kvier og stude (årsdyr, tung race, 6-28 mdr.) svarende til 218,70 dyreenheder på daværende tidspunkt.

Ansøger ønsker at fremtidssikres sin bedrift ved etablering af én ny kostald på ca. 32 m x 68 m (ca. 2176 m²) samt et malkecenter på ca. 21 m x 45 m (ca. 945 m²). Stalden placeres vest for de eksisterende bygninger. Ligeledes opføres en platform til ensilage på ca. 28 m x 76 m (ca. 2130 m²).

Ansøgningen er indsendt med skemanummer: 238520.

Produktionsarealet i **A. Kvægstald** er ca. 300 m² på dybstrøelse og ca. 1440 med fast drænet gulv og skraber. Dybstrøelsesarealet udvides til ca. 365 m², da den gamle malkestald inddrages til dybstrøelsesareal. Der søges til flexgruppen hhv. "Alle kvæg; dybstrøelse" og "Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb", så der frit kan vælges mellem dyrene indenfor disse dyregrupper.

Produktionsarealet i **B. Kalvestald** er ca. 120 m² på dybstrøelse og dette udvides med ca. 120 m² ved udvidelsen. Der søges til flexgruppen "alle kvæg; dybstrøelse, så der frit kan vælges mellem dyrene indenfor denne dyregruppe.

Produktionsarealet i **C1. Ny Kostald** bliver max 1800 m² med sengebåse og fast drænet gulv. Der søges til flexgruppen "Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb", så der frit kan vælges mellem dyrene indenfor denne dyregruppe.

Produktionsarealet i **C2. Drivgang/løbegård** bliver ca. 190 m² med spalter. Produktionsarealet er indsat som flexgruppen "Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)", da det umiddelbart er det staldsystem der passer bedst og giver mest fleksibilitet.

Produktionsarealet i **D. Nyt malkecenter** bliver max 180 på spalter og 80 m² på dybstrøelse. Der søges til flexgruppen hhv. "Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)" og "Alle kvæg; Dybstrøelse", så der frit kan vælges mellem dyrene indenfor disse dyregrupper.

For at gøre ejendommen så fleksibel som muligt, søges der til flexgruppen "Alle Kvæg" på alle produktionsarealerne. Der søges desuden til et større produktionsareal end der forventes udnyttet. Dette er valgt for at indbygge noget fleksibilitet i ansøgningen, da indretningen af Ny kostald og Nyt Malkecenter samt ombygningen af Kvægstald og Kalvestald ikke er 100 % endelig.

Ansøgningen er indsendt med skemanummer: 238520

Den samlede ammoniakemission stiger derfor fra 2122 kg i 8-års drift og nudrift til 4315,7 kg NH₃-N/år i ansøgt drift.

Ejendommen overholder alle afstandskrav i § 6 og § 8 i husdyrloven. Udvidelsen foregår i eksisterende bygninger samt ved opførelse af en ny kostald med tilhørende malkecenter vest for den eksisterende bebyggelse og det vurderes derfor, at udvidelsen ikke vil være til gene for de omkring liggende ejendommen samt naturen i området.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen.

Ejendommen overholder også alle krav ift. implementering af de bedste teknikker i staldanlæg, håndtering af gylle, affald, skadedyrsbekæmpelse mm.

Det er desuden ansøgers samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder alle beskyttelsesniveauer for ammoniak og lugt.
- Anvendelse af de bedste teknikker
- Ikke påvirker Natura 2000 væsentligt
- Ikke vil have indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier.
- Ikke vil have væsentlig indflydelse på klima
- Ikke vil påvirke menneskers sundhed.

3 Husdyrbruget og det ansøgte

I dette kapitel beskrives og vurderes husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak, lugt, støj, rystelser, støv, lys, skadedyr, transport, affald og forbrug af ressourcer.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, E1a, F1a, F1b)

Husdyrbruget er placeret i landzone ca. 3500 m syd for Arrild I Tønder Kommune. Området er præget af spredt bebyggelse med gårde og boliger mellem hinanden. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Koldingvej 29 der ligger ca. 75 m øst for ejendommen. Nærmeste samlede bebyggelse er beliggende i Arrild ca. 3500 m nord for ejendommen (Vinkelvej 7) og nærmeste byzone (areal planlagt til byzone) er ligeledes placeret ved Arrild sammen med eksisterende sommerhusområde ca. 3500 m nord for ejendommen.

Ejendommen ligger tilbagetrukket ca. 40 m fra Koldingvej, som er en større landevej. Den ny kostald kommer til at ligge ca. 125 m fra Koldingvej mod syd. I forbindelse med etableringen af den ny stald ønskes der etableret en ny indkørsel fra vest og en intern vej, som skal løbe parrelet med den nye stald. Der bliver ca. 3 meter mellem vej og stald og vejen bliver ca. 3,5 m bred. Der bliver minimum 120 m til vejen mod syd. Der er ingen levende hegn ud mod Koldingvej (mod syd), men på den anden side af Koldingvej er der flere levende hegn mellem markerne. Mod øst, vest og nord er der levende hegn. Ejendommen fremstår ikke særlig synlig i landskabet, så der er ikke planlagt yderlige beplantning. Der er pt. 2 indkørsler til ejendommen hvoraf den længst mod øst bruges i forbindelse med driften og den anden til privaten. Ved opførelse af den ny stald etableres der evt. en ny indkørsel.

Til ejendommen hører et stuehus (N.), en Kvægstad (A), en kalvestald (D), Tankrum (I), en foderlade (J), et maskinhus (L), en bygning til opbevaring (M), en garage (O). Derudover er der en eksisterende plansiloanlæg (GJ.) samt to gyllebeholdere på hhv. 1080 m³ (E1.) og 3000 m³ (E2.) og en møddingsplads på ca. 225 m² (F).

A. Kvægstald: Staldsystemet i nuværende kostald er sengebåse med fast drænet gulv og skrab hver anden time samt areal med dybstrøelse til kælvning og syge dyr. Stalden bruges fremadrettet hovedsagligt til kvier og goldkøer. Arealet med dybstrøelse udvides, da den gamle malkestald nedlægges og arealet bliver til dybstrøelse.

B. Kalvestald: Staldafsnittet bruges hovedsagligt til småkalvene (0-6 mdr.), som går i dybstrøelse indtil de er 6 mdr. hvilket er lovpligtig. Ved behov også større kvier

C1. Ny kostald. Sengebåsestald med fast drænet gulv og skrab hver anden time. Staldafsnittet bruges primært til malkende køer.

C2. Ny drivgang/løbegård. Udendørs areal med spalter. Indsættes i ansøgningen som sengestald med spalter, da dette staldsystem passer bedst.

D. Nyt malkecenter indrettes med ca. 17 senge og spaltegulv som bruges til frasortering, inseminering, klovbeskæring mv. samt et areal på ca. 75 m² dybstrøelse (kan deles op i 4 mindre bokse), som skal bruges til særligt krævende dyr.

Til opfyldelse af opbevaringskapacitet er der på ejendommen i dag en beholder på 1080 m³ fra 1992 samt en beholder på 3000 m³ fra ca. 1999 placeret i marken. Dertil lejes en gyllebeholder på 800 m³.

Ansøger ønsker at fremtidssikres sin bedrift ved etablering af én ny kostald på ny kostald på ca. 32 m x 68 m (2176 m²) samt et malkecenter på ca. 21 m x 45 m (945 m²). Stalden ønskes placeret vest for de eksisterende bygninger og bliver etableret med fastdrænet gulv med skraber og ajlefløb. Derudover ønsker ansøger at udvide det eksisterende plansiloanlæg med ca. 2130 m², så der i alt bliver ca. 4530 m² hvorpå der kan opbevares ensilage. I forbindelse med opførelsen af den ny platform til ensilage laves en anordning, så alt overpladevand fra ensilageanlæg kan sprinkles ud.

Ejendommen er tilsluttet vandværk, der forsyner boligen og produktionsanlægget med vand.

3.1.1 Stald- og opbevaring

Placering af det eksisterende staldanlæg, opbevaringsanlæg og øvrige bygninger fremgår af situationsplanen i Bilag 5.1 og figur 1 og den tilhørende tabel 1.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde og opbevaringsanlæg. Kort fra husdyrgodkendelse.dk

Tabel 1: Oversigt over bygninger og opbevaringsanlæg:

Nr.	Bygning	Opførelses år/til eller ombygning	Dimensioner	Højde (kip)	Diverse
A	Kvægstald (Goldkøer og kvier)	1999	2097 m ² jf. BBR	Ca. 11 m	Hvide og grønne stålplader i gavle samt hvide stålplader og grønne gardiner i siderne. Gråt eternittag med lysplader.
B	Kalvestald	1986	726 m ² jf. BBR (B. + I. + J + K)	Ca. 7 m	Hvide stålplader og grønne gardiner i siderne. Gråt eternittag med lysplader.
C1.	Ny Kostald (Malkende køer)		Ca. 32 m 68 m (2176 m ²)	Ca. 12 m	Hvide og grønne stålplader i gavle samt hvide stålplader og grønne gardiner i siderne. Gråt eternittag.
C2.	Ny drivgang/løbegård		Ca. 5 m x 32 m (160 m ²)		
D.	Nyt malkecenter		Ca. 21 m x 45 m (945m ²)	Ca. 6 m	Beklædes med lærketræ. Gavll grå

					stålplader. Gråt eternittag.
E1.	Gyllebeholder (Gylle)	1992	1030 m ³	4 m – ca. 3 meter over jord	Grå beton elementer
E2.	Gyllebeholder (gylle)	1999	3000 m ³	4 m – ca. 3 meter over jord	Grå beton elementer med grå overdækning
F.	Mødding	2001	Ca. 225 m ²	Ca. 2,0 m	Støbt beton med afløb til E1. gyllebeholder (1080m ³)
G.	Plansiloanlæg	2001	1320 m ² jf. BBR Inkl. beton ca. 2000 m ²	Ca. 2,0 m	Støbt beton og beton elementer med afløb til gyllebeholder. Ændres til opsamlingsbeholder hvorfra vandet sprinkles ud
H.	Ny ensilageplads		Ca. 28 m x 76 m = 2128 m ²		Beton- eller asfalts plads med afløb til beholder hvorfra vandet sprinkles ud.
I	Tankrum	1986	726 m ² jf. BBR (B. + I. + J + K)		Hvide stålplader. Gråt eternittag med lysplader.
J.	Halmlade	1986	726 m ² jf. BBR (B. + I. + J + K)	Ca. 7 m	Hvide og grå stålplader. Gråt eternittag med lysplader.
K.	Mellebygning	1986	726 m ² jf. BBR (B. + I. + J + K)	Ca. 7 m	Åbne sider. Gråt eternittag.
L	Maskinhus	2000	477 m ² jf. BBR	Ca. 7 m	Hvide og grå stålplader. Gråt eternittag med lysplader.
M.	Opbevaring	1976	214 jf. BBR	Ca. 4 m	Hvide stålplader. Gråt eternittag med lysplader.
N	Stuehus (beboelse)	1897	238 m ² jf. BBR	Ca. 6 m	Hvidpudset og sorte/grå stålplader på taget
O	Garage mm. (Biler cykler mm.)	1897	97 m ² jf. BBR	Ca. 3,5 m	Hvidpudset og sorte/grå stålplader på taget
P	Ny intern vej				

3.1.2 Dyrehold

Landbruget har en miljøgodkendelse fra september 2009 hvor ejendommen blev godkendt til malkekøer 140 (årsdyr, tung race), 40 småkalve (årsdyr, tung race, 0-6 mdr.) og 120 kvier og stude (årsdyr, tung race, 6-28 mdr.).

Når den ny kostald bliver realiseret, regner ansøger med, at der vil være ca. 220 køer og ca. 160 kvier på ejendommen. Ansøger ønsker dog at holde alle muligheder for ejendommen åbne og søger derfor om flexgruppen "Alle kvæg" i alle staldafsnit, hvilket modellen med produktionsarealer tillader.

3.1.3 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for før og efter situationen for husdyrbruget. Der skal desuden foretages beregninger for husdyrproduktionen for 8 år siden. Derfor skal 8 årdriften og nudriften fastsættes.

Produktionsarealerne i de eksisterende bygninger tager udgangspunkt i opmålinger lavet af ansøger. I den nye kostald og det nye malkecenter er der taget udgangspunkt i et udkast fra Velas. Dette er dog ikke endeligt og indretning af bygningerne kan blive ændret. Produktionsarealerne er derfor indsat som et max antal m².

Staldskitserne er vedhæftet ansøgningen som bilag 5.4 og 5.5

8-års drift og nudrift

Tager udgangspunkt i produktionsarealet som det var i godkendelse fra 2009.

Areal og dyretyper fremgår af Tabel 2.

Tabel 2: Stalde, dyretype og produktionsarealer på Koldingvej 21 i 8-års drift og nudrift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Nudrift						
A. Kvægstald	2100	Naturlig ventilation	3 m	(#582840) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	1440
				(#582838) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	300
B. Kalvestald	375	Naturlig ventilation	3 m	(#582843) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	120
Sum						1860
8 års drift						
A. Kvægstald	2100	Naturlig ventilation	3 m	(#582841) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	1440
				(#582839) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	300
B. Kalvestald	375	Naturlig ventilation	3 m	(#582844) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	120
Sum						1860

Ansøgt drift

I ansøgt drift søges der om én ny kostald på ca. 32 m x 68 m (2176 m²) samt et malkecenter på ca. 21 m x 45 m (945 m²), som placeres vest for de eksisterende staldanlæg. I kostalden etableres der et areal på ca. 1800 m² med senge på BAT-gulv; fastdrænet gulv med skraber og ajlefløb og i Nyt malkecenter bliver der ca. 160 m² på spalter og ca. 75 m² på dybstrøelse. Der søges til flexgrupperne hhv. "Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)" og "Alle kvæg; Dybstrøelse". Derudover kommer der en drivgang/løbegård mellem Ny kostald og Nyt malkecenter. Her kommer et nyt "produktionsareal" på ca. 190 m² med spalter.

Udkast til indretning af Nyt kostald og nyt malkecenter ses på bilag 5.5. Der kan ske små ændringer ift. indretning og der er derfor søgt til lidt mere produktionsareal end der fremgår af tegningerne.

Da ansøger ønsker den størst mulige fleksibilitet på ejendommen, søges der i alle staldafsnit til flexgruppen "Alle kvæg"

Ansøgte produktionsarealer fremgår af Tabel 4.

Tabel 4: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer på Koldingvej 21 i ansøgt drift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
A. Kvægstald	2100	Naturlig ventilation	3 m	(#582837) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	365
				(#582836) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	1540
B. Kalvestald	375	Naturlig ventilation	3 m	(#583668) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	120
				(#582842) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	120
C1. Ny kostald	2176	Naturlig ventilation	3 m	(#582845) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	1800
D. Nyt malkecenter	956	Blandet ventilation	3 m	(#595869) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	180
				(#595868) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	80
C2. Ny drivgang/løbegård	190	Naturlig ventilation	3 m	(#599241) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	190
Sum						4395

3.1.4 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af Tabel 5.

Tabel 5: Opbevaringsanlæg samt gødningsandele i 8-årsdrift, nudrift og i ansøgt drift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

3. Overblik over husdyrgødning

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
E1. Gyllebeholder (1080 m3)	Flydende				271
E2. Gyllebeholder (3000 m3)	Flydende				745
F. Mødding	Fast				225
Nudrift					
E1. Gyllebeholder (1080 m3)	Flydende				271
E2. Gyllebeholder (3000 m3)	Flydende				745
F. Mødding	Fast				225
8 års drift					
E1. Gyllebeholder (1080 m3)	Flydende				271
E2. Gyllebeholder (3000 m3)	Flydende				745
F. Mødding	Fast				225
Gødningsandele					
Lagernavn	Gødningstype	Øvrige oplysninger			Areal (m ²)
Ansøgt drift					
F. Mødding	Kvæg, heste, får og geder				225
Nudrift					
F. Mødding	Kvæg, heste, får og geder				225
8 års drift					
F. Mødding	Kvæg, heste, får og geder				225
Opbevaringslagre med miljøteknologi					
Lagernavn	Beskrivelse af miljøteknologi			NH ₃ -N effekt (%)	
Ansøgt drift					
E2. Gyllebeholder (3000 m3)	Overdækning			50,0	
Nudrift - Ingen data					
8 års drift - Ingen data					

Gylle vil i den fremtidige drift blive opbevaret i de eksisterende gyllebeholder på hhv. 1080 m³ og 3000 m³ samt en lejet beholder på 800 m². Desuden rummer gyllekanalerne ca. 40 m³ og der er en forbeholder på ca. 25 m². Der bliver en samlet kapacitet på 4.945 m³.

Da ansøger ikke ved helt præcist hvor mange dyr der kommer til at være på ejendommen samt hvordan fordelingen bliver mellem dyr på gyllesystem og dybstrøelse kan det være svært at regne på kapaciteten.

Men hvis der tages udgangspunkt i ca. 220 køer og 160 kvier bliver der en normproduktion på ca. 6952 t jf. bilag 5.7. Der er således opbevaring til ca. 8,5 mdr. og kravet om 7 mdr's opbevaringskapacitet for økologer er således opfyldt.

Fast møg og komposteret dybstrøelse opbevares i stalden i gennemsnit 3 måneder og køres derefter direkte ud eller det lægges i markstak. Hvis dette ikke er muligt, placeres det på møddingspladsen eller smides i gyllebeholderen og bruges som flydelag. Da der er uendelig kapacitet i markstak, er kravet om 9 mdr's opbevaringskapacitet således opfyldt her. Fremadrettet overvejer ansøger at levere alt sit gylle og dybstrøelse til biogas og dybstrøelsen vil derfor komme retur som biogasgylle.

Udpumpning af gylle fra den eksisterende Kvægstald (A.) til gyllebeholderne sker ved elpumpe. Der pumpes 2 gange i ugen ca. 10 min. pr. gang. Dette gøres som udgangspunkt indenfor normal arbejdstid pt. kl. 6.00. Når der pumpes er systemet altid under opsyn. Der pumpes gylle (med traktorpumpe) fra E1. Gyllebeholder (1080 m³) til gyllebeholderen placeret i marken nord for ejendommen (E2. Gyllebeholder (3000 m³)) 2 gange om året. Dette tager ca. 8 timer og gøres indenfor normal arbejdstid. Alt gyllepumpning foregår under opsyn. Når der pumps via traktorpumpe kan der udelukkende pumpes gylle når traktoren er koblet til og sat i gang. Der pumpes altid til E1. Gyllebeholder (1080 m³)

I forbindelse med opførelsen af C1. Ny stald og D. Nyt malkecenter etableres der en elektrisk pumpe hvorfra der pumpes automatisk 2-3 gange om ugen i 10 min. Der pumpes til E1. Gyllebeholder (1080 m³).

Gyllen bringes ud af maskinstation. Gylle fra gyllebeholderne til gyllevognen foregår med læssekran. Pumper og maskiner vil altid være under opsyn, når de er i brug. Pumpeudstyr er forsynet med en anordning, der aktiveres efter et bestemt tidspunkt/kvantum for fortsat pumpeaktivitet, så spild undgås. Udbringning af gyllen foretages af maskinstation og der anvendes en 28 m³ gyllevogn med læssekran.

De store staldafsnit med dybstrøelse tømmes 3 gange årligt og køres direkte ud og pløjes ned hvis dette kan lade sig gøre. Dybstrøelsen ved kalvene samt i kælvningsboksene tømmes løbende og dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned hvis dette er muligt og ellers placeres dybstrøelse på møddingspladsen.

3.1.5 Drift af anlægget

Henning Jensen står for den daglige ledelse af Koldingvej 21. Den daglige drift står ansøger og to ansatte for. Efter udvidelsen vil ansøgers kone også indgå i driften. Ansøger og hans medarbejdere står også selv for en del af markarbejdet hvor de pløjer og bekæmper ukrudt. Resten af markarbejdet foregår ved hjælp fra maskinstation (gylleudbringning, såning, snitning af majs og græs)

Malkning foregår i malkestald to gange om dagen a ca. 2,5 time i tidsrummet 5.00-7.30 og 15.30-18.00. Dette forventes ikke ændret i forbindelse med udvidelsen.

Omkring 9.00-10.00 skrubes ned fra senge og strøs. Dette gøres med håndkraft eller strømaskine. Og halm til dybstrøelsesarealerne strøs også ca. i dette tidsrum.

I den eksisterende stald pumpes gylle ca. 2 gang i ugen a 10 min alt efter behov. I forbindelse med opførelsen af C1. Ny stald og D. Nyt malkecenter etableres der en elektrisk pumpe hvorfra der pumpes automatisk 2-3 gange om ugen i 10 min. Der pumpes altid til E1. Gyllebeholder (1080 m³). Gyllepumpning foregår udgangspunkt indenfor normal arbejdstid. Når E1. Gyllebeholder (1080 m²) er fuld pumpes der til E2. Gyllebeholder (3000 m³) (ca. 2 gange om året) og/eller der flyttes gylle til den lejede beholder.

Mælken afhentes hver dag og tankbilen kommer pt. mellem 19.00-21.00. Det er mejeriet der bestemmer afhentningstidspunkt og om det er hver eller hver anden dag og ansøger har ingen indflydelse på dette og det kan ændre sig løbende.

De store staldafsnit med dybstrøelse tømmes 3 gange årligt og køres direkte ud og pløjes ned hvis dette kan lade sig gøre. Dybstrøelsen ved kalvene samt i kælvningsboksene tømmes løbende og dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned hvis dette er muligt og ellers placeres dybstrøelse på møddingspladsen.

Mellem kl. 7.30-9.30 blandes alt foder og køres ind med fuldfodervogn og traktor, til køer og ungdyr. Foder læses med gummiged.

Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- Bedriftens ansatte uddannes løbende.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- Bedriften gennemgås dagligt og der holdes opsyn med dyrene, inventar, anlæg og materiel.
- Maskinparken holdes med service, og reparationer evt. udskiftninger efter behov.
- Gyllepumpning overvåges.
- Gylletank kontrolleres for flydelag og der føres logbog.
- Gylletanke kontrolleres i 10 års-kontrollen af autoriseret kontrollør.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskaber på bedriften, hvor forbrug af husdyrgødning kan dokumenteres.
- Der føres journal over placering af evt. markstakke. Det tilstræbes dog at dybstrøelsen køres direkte ud, og nedpløjes umiddelbart lige herefter.
- Arlas egenkontrol eller anden aftagers egenkontrol anvendes.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af energi, indkøbt foder mm.
- Autoriseret el-installatør laver 5. årligt gennemsyn af ejendommens el-installationer.
- Der er sundhedsrådgivning månedligt.
- Der er ydelseskontrol en gang månedligt.
- Malkeanlægget gennemgås 2 gange årligt
- Ensilageprøver udtages efter behov af kvægbrugskonsulent
- Foderplan laves efter behov af kvægbrugskonsulent
- Affald håndteres i henhold til gældende regler og bortskaffes så vidt muligt til kommunens genbrugsstation.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Der praktiseres generelt godt landmandskab til dels for naboer og omkringboende.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, E1c, F1b)

Ansøger ønsker at fremtidssikres sin bedrift ved etablering af én ny kostald på ca. 32 m x 60 m (ca. 1920 m²) og et nyt malkecenter på ca. 21 m x 45 m (ca. 945 m²) Stalden placeres vest for de eksisterende bygninger. Ligeledes opføres en platform til ensilage på ca. 28 m x 76 m (ca. 2130 m²).

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre landbrug (A5, B3, E1c)

Der er ingen produktionsmæssig sammenhæng med andre landbrug.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, C1c, F1a)

Planforhold, landskab og naturarv

Husdyrbruget er placeret i landzone ca. 3500 m syd for Arrild I Tønder Kommune. Nye anlæg etableres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Udvidelsen er erhvervsmæssig nødvendig med den begrundelse, at den nuværende stald ikke lever op til kravene i Lov om hold af kvæg. Samtidig ønskes eksisterende og nye staldanlæg udnyttet optimalt med en vis andel af fleksibilitet samtidig med at godkendelsen anses nødvendig for ejendommens drift og overlevelse, idet det er nødvendigt at optimere ejendommens indtjening, for at kunne overleve i branchen. Ved opførelse af en ny kostald og en ny platform til ensilage fremtidssikres bedriften.

Selve ejendommen ligger i landzone i det åbne land udenfor lokal- eller kommuneplanlagte områder. Området er præget af spredt bebyggelse med gårde og boliger mellem hinanden. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Koldingvej 29 der ligger ca. 75 m øst for ejendommen. Nærmeste samlede bebyggelse er beliggende i Arrild ca. 3500 m nord for ejendommen (Vinkelvej 7) og nærmeste byzone (areal planlagt til byzone) er ligeledes placeret ved Arrild sammen med eksisterende sommerhusområde ca. 3500 m nord for ejendommen.

Området omkring Koldingvej er kuperet hvor højdekurven svinger fra 16-31. Lige bag staldanlæggende mod nord stiger terrænet kraftigt jf. figur 2.

Figur 2: Kort fra arealinfo.dk

Bygningernes højde varierer lidt, hvor O. Garage er lavest med sine ca. 3,5 m og A. kvægstald er højest med sine ca. 11 m. Taghældningerne ligger på mellem 15-45 grader. C1. Ny kostald bliver fremover den højeste bygning med ca. 12 m.

Som udgangspunkt er de bygningerne hold i hvide, grønne og grå stålplader med gråt eternittag. Den ny kostald vil ligeledes blive opført med hvide, grønne og grå stålplader og det ny malkecenter vil blive beklædt med lærketræ. Begge bygninger vil få gråt eternittag. Alle bygninger har naturlig ventilation.

Ejendommen ligger tilbagetrukket ca. 20 m fra Koldingvej (målt fra M. opbevaring). Der er ingen levende hegn syd for ejendommen, men der er levende hegn eller beplantning mod øst og vest. Mod nord stiger terrænet kraftigt. Ejendommen fremstår synligt når du kommer kørende på Koldingvej, men ikke særlig synligt i selve landskabet pga. levende hegn og spredt beplantning. Der pt. 2 indkørsler til ejendommen. Den østligste bruges til driften og den anden bruges privat. I forbindelse med etableringen af den ny kvægstald og det ny malkecenter overvejes det, at etablere endnu en indkørsel, men dette besluttet først endeligt når det nye byggeri står færdigt.

Mod øst løber det beskyttede vandløb Lobæk.

Der flere § 3 beskyttede arealer indenfor de nærmeste ca. 1000 m. Både §3 sø, mose, eng og overdrev.

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er ammoniakfølsomt er beliggende ca. 2600 m fra den nye kostald ved Lovrup Skrøp og Råbjerg plantage. Området er den del af Natura 2000 området (93) Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov (Habitatområde H. 82 og Fuglebeskyttelsesområde F 66)

Nærmeste kategori 1 natur er en hede ved Lovrup Skrøp, som ligger ca. 2600 m syd vest for ejendommen. Heden er en del af Natura 2000 området (93) Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov (Habitatområde H. 82 og Fuglebeskyttelsesområde F 66)

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev beliggende ca. 4.400 m sydvest for ejendommen.

Nærmeste kategori 3 natur er en skov- tilgroet lysåbent og et overdrev der ligger hhv. ca. 450 m og 700 m øst for ejendommen.

Den nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skov er beliggende ca. 1,2 km nord for den nye kostald

Ejendommen er beliggende indenfor et opland til sårbar Natura2000-områder.

I nedenstående figur 3 ses placeringer af fortidsminder og beskyttede sten- og jorddiger i området omkring ejendommen. Der ses ingen fortidsminder og beskyttede sten- og jorddiger i umiddelbar nærhed af ejendommen.

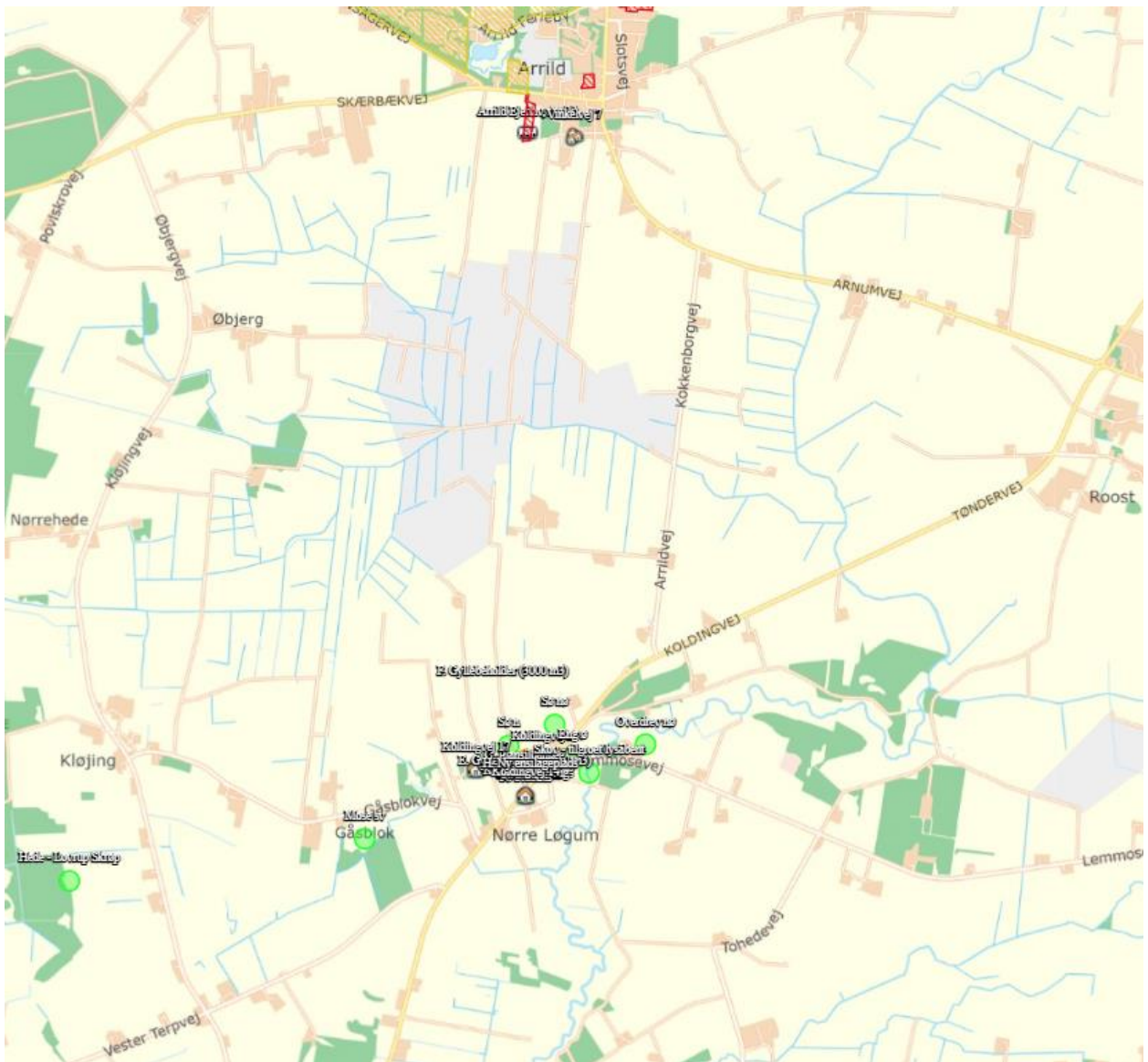
Figur 3: Placering af fredede (rød) og ikke-fredede (blå) fortidsminder i nærheden af husdyrbruget på Koldingvej 21 Kilde: <http://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/>

3.4.1 Generelle afstandskrav (B4)

Ejendommen ligger i landzone i det åbne land udenfor lokal- eller kommuneplanlagte områder jf. figur 4. Landskabet omkring bedriften er præget af landbrugsdrift med en del læhegn og spredt bebyggelse med gårde og boliger mellem hinanden.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Koldingvej 29 der ligger ca. 75 m øst for ejendommen. Nærmeste samlede bebyggelse er beliggende i Arrild ca. 3500 m nord for ejendommen (Vinkelvej 7) og nærmeste byzone (areal planlagt til byzone) er ligeledes placeret ved Arrild sammen med eksisterende sommerhusområde ca. 3500 m nord for ejendommen.

Alle afstandskrav er overholdt.

Figur 4: Kort fra Husdyrgodkendelse.dk

Tabel 6: Afstandskrav til kommune-, lokalplaner og nabobeboelse § 6 i husdyrloven:

Afstandskrav til	Afstandskrav	Afstand	Nærmeste anlæg
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidigt byzone	50 m	Ca. 3.500 m	Byzone planlagt til byformål i den sydlige udkant af Arrild
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidigt sommerhusområde	50 m	Ca.3800 m	Eksisterende sommerhusområde i Arrild
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	50 m	Ca.3500 m	Lokalplaner i tilknytning til Arrildferieby.

Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentligt formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50 m	Ca. 3500 m	Lokalplaner i tilknytning til Arrild ferieby Lokalplan 13.03V for vindmølleklynge
Nabobeboelse uden landbrugspligt	50 m	Ca. 75 m	Koldingvej 29

Tabel 7: Generelle afstandskrav - § 8 i husdyrloven:

Afstandskrav til	Afstandskrav	Afstand	Nærmeste anlæg
Ikke almene vandforsyningsanlæg	25 m	Ca. 190 m	markvandingsboringerne 159.528 og 159.529, der begge ligger vest for eks. stald. Samt drikkevandsboringen imellem halmlade og eksisterende kostald. Der er tidligere opnået om dispensation fra afstandskravet på 25 m til boringen imellem halmladen og eks. kostald. Afstanden til boringen er fra eksisterende bygninger ca. 5 m og dette vil det også være i ansøgt drift.
Almene vandforsyningsanlæg	50 m	Ca. 4,3 km	Arrild Vandværk nord for ejendommen
Vandløb (herunder dræn)	15 m	Ca. 338 m	Vandløbet Lobæk løber syd øst for ejendommen,
Søer (større end 100m ²)	15 m	?	Der ligger flere § 3 udpegede søer på en højdekurve lige nord for ejendommen. Dette er dog ikke søer, men åbne dræn der i sin tid er blevet etableret for at beskytte de ejendomme der ligger nedenfor. Disse er derfor ikke ammoniakfølsomme.
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	15 m fra den ny kostald	Koldingvej vest for ejendommen.
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	>25 m	Der er ingen levnedsmiddelvirksomhed

			inden for afstandskravet.
Beboelse på samme ejendom	15 m	Ca. 40 m	Eksisterende forhold fra stuehus til B. kalvestald
Naboskel	30 m	Ca. 24 m	Fra Ny kostald mod skel ved Koldingvej 17, men vej imellem.

3.4.2 Bygningsmæssige ændringer i forhold til landskab (B2, E1a, F1a, F2)

Ejendommen ligger i et kuperet terræn (terrænet stiger kraftigt mod nord) i et område med landbrugsmarker og en del læhegn. Området er præget af mindre landbrugsejendomme og spredt bebyggelse og området fremstår åbent, da der ikke er skov eller by lige ved ejendommen. Der er på ejendommen etableret en del levende hegn eller beplantninger enten direkte ved bebyggelsen eller ved skellet mellem markerne. Ejendommen fremstår derfor ikke særlig synligt i landskabet.

Jf. tidligere afsnit, så er ejendommen ikke beliggende indenfor bygge- og beskyttelseslinjer og produktionsanlægget overholder § 6 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, vedrørende forbudszoner.

Mod syd løber det beskyttede vandløb Lobæk.

Der ligger flere § 3 udpegede søer på en højdekurve lige nord for ejendommen. Dette er dog ikke søer, men åbne dræn (forsinkelsesbassiner) der i sin tid er blevet etableret for at beskytte de ejendomme der ligger nedenfor.

Koldingvej 21 ligger nedenfor et areal der skråner rimeligt kraftigt og forsinkelsesbassinet er lavet som en afværgeforanstaltning, så selve ejendommen ikke bliver oversvømmet se figur 5.

Figur 5. Fra arealinfo

Forsinkelsesbassinet er omgrænset af dyrkede marker og der tilføres løbende drænvand til bassinet fra de højereliggende arealer. Vegetationen i og omkring bassinet indikerer et højt næringsindhold i jord/vand. Arealet er bl.a. groet til med tagrør, græs og træopvækst.

Det er derfor min vurdering, at graden af den eutrofierede tilstand og den stadige tilførsel af drænvand betyder, at der ikke er det store potentiale for at bassinet vil opnå en god naturtilstand og det har heller aldrig været meningen.

Det vurderes, at den luftbårne ammoniakdeposition fra Koldingvej 21 vil have en meget begrænset effekt i forhold til yderligere næringsberigelse og forringelse af naturtilstanden i bassinet. Hovedkilden til næringsberigelse af bassinet vurderes at være overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til bassinet, dels som direkte tilført næringsberiget drænvand. Denne vurdering er blevet beskæftiget af Tønder Kommune i mail pr. 31. marts 2023.

Herudover findes der §3 eng i tilknytning til Lobæk der slynger sig øst og syd for ejendommen.

Ejendommen afvander til vadehavet, som er beliggende vest for ejendommen.

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er ammoniakfølsomt er beliggende ca. 2600 m fra den nye kostald ved Lovrup Skrøp og Råbjerg plantage. Området er den del af Natura 2000 området (93) Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov (Habitatområde H. 82 og Fuglebeskyttelsesområde F 66)

Nærmeste kategori 1 natur er en hede ved Lovrup Skrøp, som ligger ca. 2600 m syd vest for ejendommen. Heden er en del af Natura 2000 området (93) Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov (Habitatområde H. 82 og Fuglebeskyttelsesområde F 66)

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev beliggende ca. 4.400 m sydvest for ejendommen.

Nærmeste kategori 3 natur er en skov- tilgroet lysåbent og et overdrev der ligger hhv. ca. 450 m og 700 m øst for ejendommen.

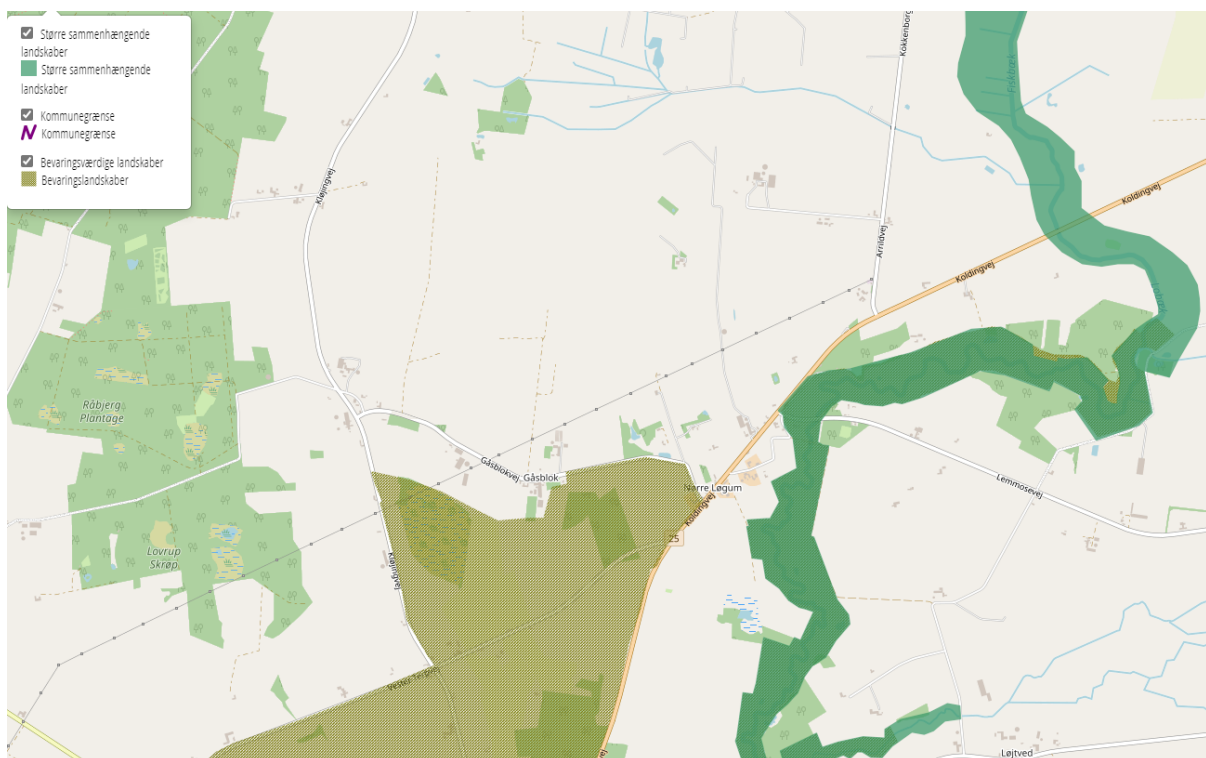
Den nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skov er beliggende ca. 1,2 km nord for den nye kostald

I Tønder Kommunes kommuneplan 2017-27 ses det at ejendommen er placeret udenfor udpegninger til natur, men at der løber biologiske korridorer på alle sider af ejendommen i forbindelse med Lobæk mod syd og øst samt et større skovområde vest for ejendommen se figur 6.

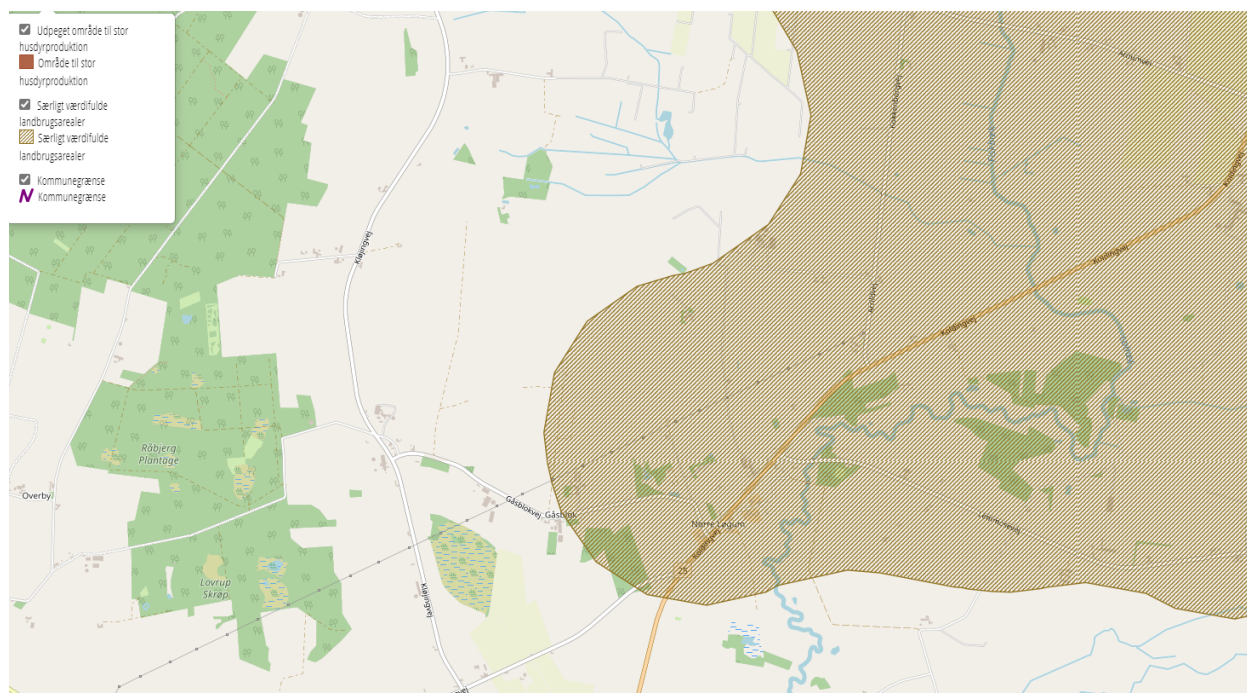
Figur 6. Kort kommuneplan 2017-2027 - natur

Ejendommen ligger også udenfor bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber se figur 7.

Figur 7. Kort kommuneplan 2017-2027 – landskab

Ejendommen er derimod beliggende indenfor et område udpeget som særligt værdifulde landbrugsarealer se figur 8.

Figur 8. Kort kommuneplan 2017-2027 – landbrug

Ejendommen er ligeledes beliggende indenfor et opland til et sårbart Natura2000-område, beliggende i et område med drikkevandsinteresser, men ikke særlige drikkevandsinteresser samt udenfor nitrاتفølsomme indvindingsområder.

Der er ikke andre ejendomme med husdyrproduktion indenfor 300 m.

Ifølge ansøgningen er alle generelle afstandskrav overholdt.

Vurdering

Ingen af ovenstående udpegninger vurderes at være en hindring for den ønskede udvidelse. Alternative placeringer har været oppe og vende. Ejendommen begrænses dog med bakken mod nord og hvis placeringen af de ny bygninger skal give mening og synergi ift. de eksisterende bygninger skal de placeres vest for den eksisterende bygningsmasse. I teorien kunne bygningsmassen placeres nærmere Koldingvej mod syd, men for at opnå den bedste synergi med de eksisterende bygninger og opnå nogle lige linjer (parallel med eksisterende bygninger og det ny malkecenter vil flugte med gavlen af A. kvægstald) findes den valgte placering bedst. Ansøger har prioriteret at den ny kostald kommer til at ligge så tæt som muligt på A. Kvægstald for at opnå det bedste arbejdsklima og lette flytningen af dyr mellem de forskellige staldafsnit. Der bliver ca. 20 m mellem eksisterende A. Kostald og C1. Ny kostald og ca. 33,5 m mellem A. Kvægstald og D. Nyt malkecenter.

Den ny platform til ensilage placeres i forbindelse med det eksisterende plansiloanlæg. Pga. bakke mod nord er der ikke alternative placeringer hvis alt ensilage og foder ønskes placeret samlet.

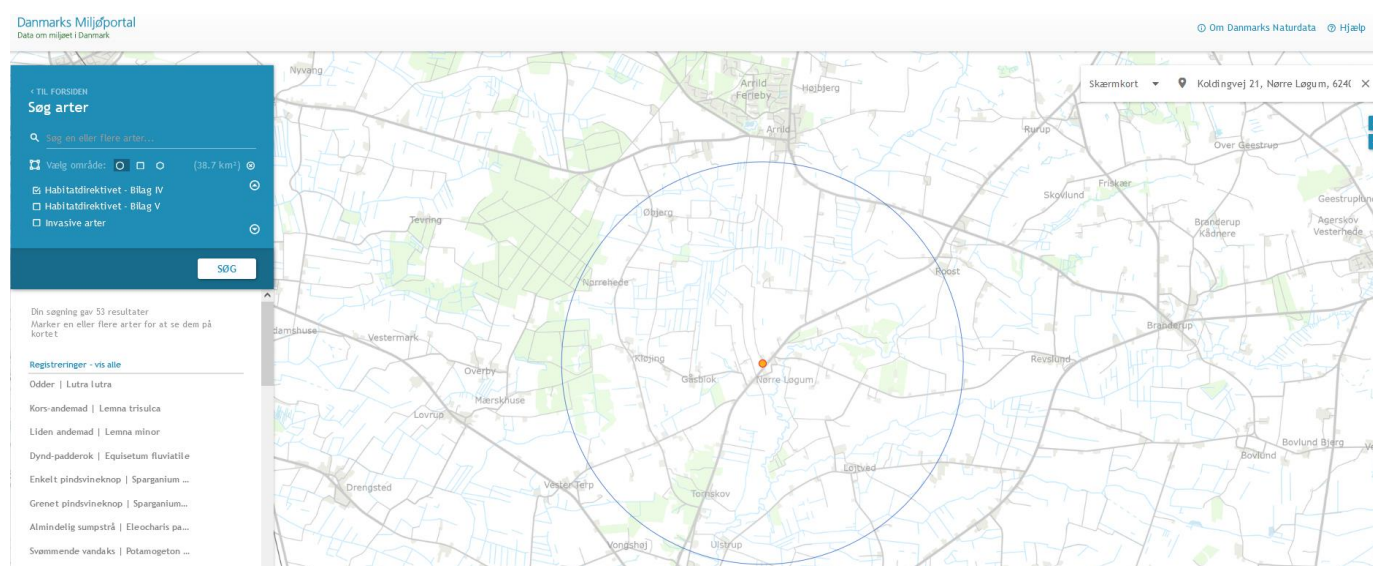
Da alle nyopførelserne vil foregå i tilknytning til den eksisterende bebyggelse, vurderes det, at disse ikke vil have indflydelse på det omkringliggende landskab og det er ansøgers vurdering, at det samlede bygningsanlæg – efter udbygningen af det ansøgte – vil fremstå som en driftsmæssig enhed. Der er allerede etableret mange levende hegn omkring ejendommen og ejendommen vil derfor fortsat ikke fremstå særlig tydelig i landskabet. Det vurderes tillige, at de nye bygninger ikke ændrer væsentligt på landskabet. Det vurderes derfor samlet, at udvidelsen og de deraf følgende ændringer i området ikke vil have negativ betydning for de landskabelige interesser eller være i strid med beliggenheden i et område med drikkevandsinteresser. Derimod taler det for en udvidelse af landbruget på det pågældende sted, da ejendommen er placeret indenfor et område der er udpeget til særligt værdifulde landbrugsarealer.

3.4.3 Kommunen vurderer, Bilag IV arter (B5, D1c)

Bilag IV arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Tønder Kommune har i andre miljøgodkendelser for landbrug i nærheden lavet en vurdering af forekomsten af bilag IV arter i området. Herud af fremgår det, at Kommunen har registreret flere paddearter, omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor i nærheden, så det vurderes at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området.

Der er indhentet data af bilag IV arter fra Miljøportalen (jf. figur 9).

Figur 9: Registrering af Bilag IV-arter i området fra Danmarks miljøportal. Kort: <http://naturdata.miljoportal.dk>

Jf. ovenstående figur 9, så er der fejl i de viste registreringer, da der fremgår andre arter end bilag IV arter af søgningen. Men der er i hvert fald registreret, odder, bred vandkalv, spidssnudet frø og markfirben indenfor den blå cirkel. Dette betyder dog ikke, at der ikke er andre bilag IV arter i nærheden af ejendommen, da det må formodes, at området kan være potentielt levested for bilag IV arter.

Det vurderes fortsat, at produktionen på ejendommen ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes som udgangspunkt ikke gamle bygninger og der fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer

i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter eller andre fredede eller rødlistede arter.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt ikke vil forringe eller beskadige yngle- og rasteområder for arter opført på habitatdirektivets bilag IV eller andre beskyttede arter.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, E1c)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og inden for de sidste 8 år samt oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Tabel 7: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og total fra husdyrbruget. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Ansøgning (238520) | Stalde og produktioner ?

Tegn og navngiv staldafsnit på kortet. Klik herefter på Listevisning for at oprette produktionsarealer med staldsystem og dyretype samt evt. miljøteknologi. Resultater af ammoniakberegninger kan ses under fanen "Resultater".

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3977,2	338,5	4315,7
Nudrift	1634,4	487,6	2122,0
8 års-drift	1634,4	487,6	2122,0

3.5.1 Miljøteknologier og indsatte virkemidler (F5g)

Da der ikke ændres på indretning og drift af de eksisterende staldanlæg og der indsættes derfor ingen ekstra teknologier i disse staldanlæg. I den nye kostald etableres der faste drænedede gulve. I D. Ny malkecenter etableres der et areal med dybstrøelse hvilket er BAT og et areal med senge og spalter. Der vil ligeledes være spalter på C2. Ny drivgang/løbegård. Spaltegulve er ikke BAT, men da der er sat tankoverdækning på E2. Gyllebeholder (3000 m²) kan det lade sig gøre at overholde BAT alligevel.

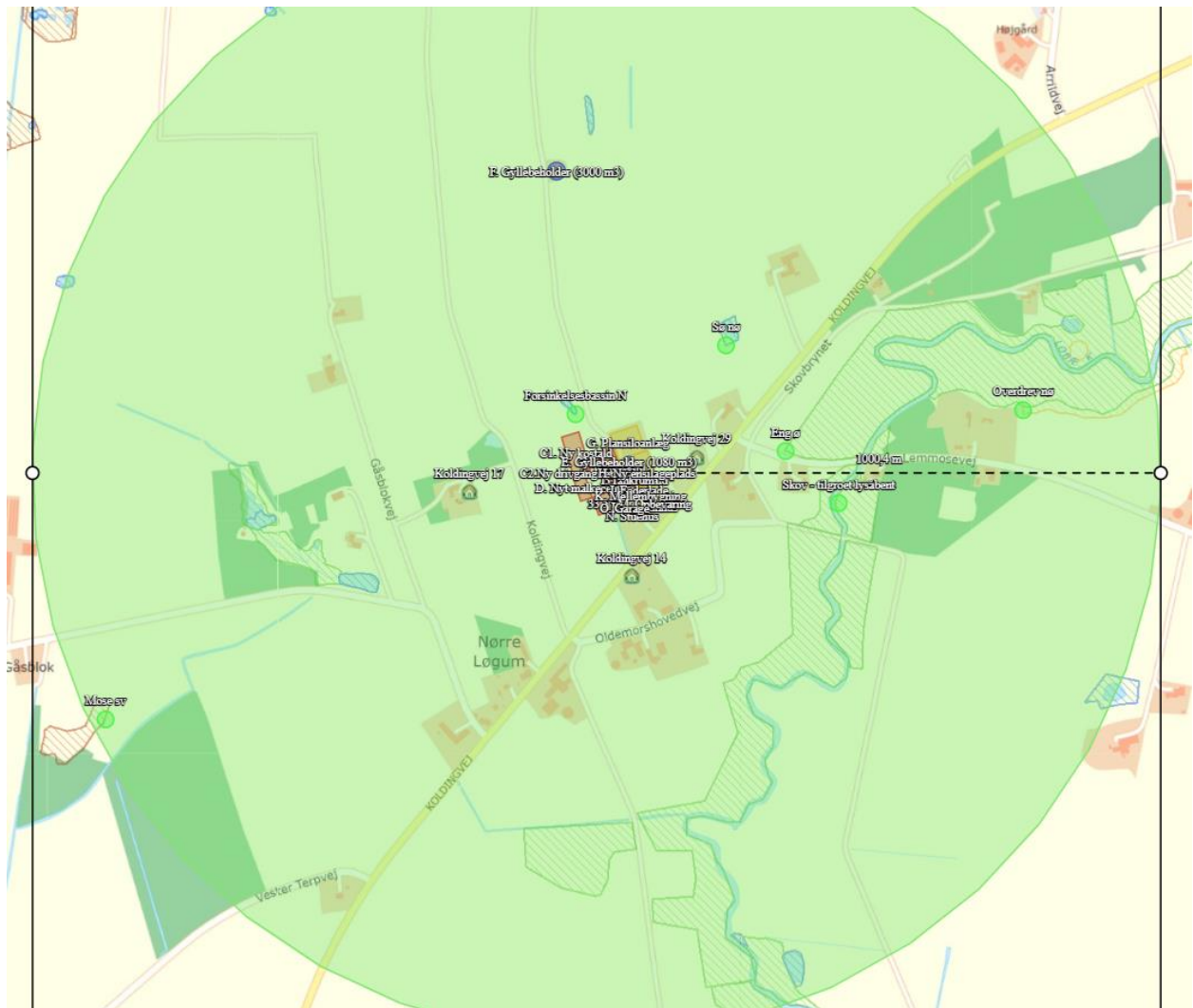
3.5.2 Naturpunkter (B5, E1b)

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttet af europæisk lovgivning (Natura2000 områder) eller efter dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen klarificer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer som fremgår af dennes § 26-29

Ammoniak adskiller sig fra de fleste andre kvalstofforbindelser ved at tørdeponere hurtigt. Derfor vil ammoniakdepositionen være signifikant størst tæt på stald og gødningslager, som er kilden til forureningen. Beregninger fra Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Atmosfærisk Miljø viser, at hovedparten af ammoniakmængden vil nedfældes indenfor 1.000 meter fra kilden.

Naturarealerne beliggende indenfor 1.000 meter af anlægget, omfatter tre § 7-beskyttede moser og en § 7-beskyttet hede. Derudover er også en del § 3-beskyttede naturarealer her i blandt flere §3 søer, moser, et overdrev og en del en eng i tilknytning til Lobæk.

Figur 10: Kort fra ejendommens miljøtilladelse. Placering af nærliggende naturområder omfattet af husdyrbruglovens § 7. Den grøn markering angiver en radius på 1.000 meter omkring anlægget.

Tabel 8: Ammoniakdeposition (kg N/ha/år) ved naturområder i nærheden af husdyrbruget. Af tabellen fremgår både total deposition og merdeposition til nudriften og 8-års driften. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er ammoniakfølsomt

Ansøgning (238520) | Naturområder

For at der kan beregnes deposition af ammoniak, skal naturpunkter angives på kortet. På "Liste- og resultatvisning" vises det samlede resultat af ammoniakberegningerne, samt en oversigt over mer- og totaldeposition i alle naturpunkter der er angivet.

Kort **Liste- og resultatvisning**

 Kort i fuld skærm

Samlet resultat af ammoniakberegninger

Samlet emission: **4315,7** (kg NH₃-N/år)

Meremission (8 års-drift): **2193,7** (kg NH₃-N/år)

Meremission (nudrift): **2193,7** (kg NH₃-N/år)

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Skov - tilgroet lysåbent	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,7	0,7	1,4	
Sø nø	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,9	0,9	1,9	
Forsinkelsesbassin N	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	2,4	2,4	5,0	
Eng ø	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	1,0	1,0	2,2	
Mose sv	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,1	0,1	0,2	
Overdrev nø	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,2	0,2	0,5	
Overdrev S	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0	
Hede - Lovrup Skrøp	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0	

Ved kategori 1 natur, skal der foretages en vurdering i forhold til kumulationsmodellen jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26. Til hjælp kan kortlaget "kumulation" i husdyrgodkendelse.dk's kort anvendes.

Kategori 1 natur

Mer- og totaldepositionen til nærmeste kategori 1 natur, som er én hede i Lovrup Skrøp, er på 0,0 kg N/ha/år. Ifølge § 25 i bekendtgørelsen er beskyttelsesniveauet for kategori 1 natur (natur i Natura 2000), afhængig af hvor mange andre landbrug, der er i området. I det konkrete tilfælde er der ikke andre landbrug og beskyttelsesniveauet er derfor 0,7 kg/N/år i totaldeposition. Beskyttelsesniveauet er derfor overholdt.

Kategori 2 natur

Mer- og totaldepositionen til nærmeste kategori 2 natur, som er et overdrev beliggende ca. 4.400 m sydvest for ejendommen, er på 0,0 kg N/ha/år. Ifølge § 26 i bekendtgørelsen er beskyttelsesniveauet for kategori 2 natur (§ 7 natur udenfor Natura 2000), en max total deposition 1,0 kg N/ha/år. Dette krav er overholdt.

Kategori 3 natur

Mer- og totaldepositionen til nærmeste § 7 areal til nærmeste § 3 areal (kategori 3) som er et skov-tilgroet lysåbent areal der ligger ca. 450 m øst for ejendommen. Til dette punkt er der en mer- og totaldeposition på hhv. 0,7 og 1,4 N/ha/år. Kravet om en merdeposition på (som udgangspunkt) 1 kg N/ha/år er derfor overholdt.

Der er lavet en beregning til forsinkelsesbassinet nord for ejendommen som viser en merdeposition på 2,4 kg N/ha/år, men da det er afklaret med kommunen, at arealet ikke er ammoniakfølsomt og ikke § 3 forventes det, at § 3 registreringer fjernes.

Ud fra ovenstående beregninger vurderes det, at den ansøgte udvidelse ikke vil have væsentligt indvirkning på den omkringliggende natur, da alle beregninger viser, at de overholder de beskyttelsesgrænser der er sat i gældende lovgivning.

Denne vurdering stemmer fint overens med Tønder Kommunes vurdering i § 11 godkendelsen fra 2009.

3.6 Lugtmission (B6, B4, E1b, E1c, F4)

Lugtmission forekommer fra produktionen i staldanlæggene og ved håndtering samt udbringning af husdyrgødning. Selve staldanlægget forventes ikke at give anledning til væsentlige lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type af animalsk produktion.

I Husdyrgodkendelse.dk er der beregnet hvilke afstande, der som minimum skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper. Af figur 13 fremgår den aktuelle afstand (ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til nærmeste naboer uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone samt geneafstanden til samme områder. Den ukorrigerede geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne, uanset om de senere bliver screenet bort som følge af afstand eller korrigeret for vindretning.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af størrelsen af produktionsarealet, typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. Lugtgeneafstandene er beregnet ved fuld besætning i staldene.

Som det fremgår af figur 11, er lugtgenekriteriet overholdt til alle målepunkterne - nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Koldingvej 29 der ligger ca. 75 m øst for ejendommen. Der er dog også lavet beregninger til Koldingvej 17 og Koldingvej 14, da disse også ligger nær ejendommen. Nærmeste samlede bebyggelse er beliggende i Arrild ca. 3500 m nord for ejendommen (Vinkelvej 7) og nærmeste byzone (areal planlagt til byzone) er ligeledes placeret ved Arrild sammen med eksisterende sommerhusområde ca. 3500 m nord for ejendommen.

Ansøgning (238520) | Nabopåvirkning ?

For at der kan beregnes om lugt fra anlægget, skal nabobebyggelse og byzone angives på kortet. På "Listevisioning" vises en oversigt over de nabobebyggelse der er angivet, og på "Resultater" findes resultaterne af de lugtberegninger der er foretaget på ansøgningen.

Kort Listevisioning **Resultater** Kort i fuld skærm

Samlet resultat af lugtberegning ? i

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Koldingvej 14	0	FMK	116,7	116,7	179,8	Ja
Koldingvej 17	0	FMK	116,7	116,7	231,2	Ja
Koldingvej 29	0	FMK	116,7	116,7	201,8	Ja
Vinkelvej 7	0	NY	339	339	3677,7	Ja
Arrild Ejerlav, Arrild	0	NY	503,2	503,2	3678,8	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 484 m

Red Bemærk at genafstanden til byzone er længere end konsekvenszonen.

Figur 11: Resultat af lugtberegning fra Husdyrgodkendelse.dk.

Vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser inden for samlet bebyggelse, byzone samt enkelt bolig er overholdt, idet den korrigerede geneafstand er kortere end afstanden mellem staldanlæg og hhv. byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo uden landbrugspligt jf. figur 13.

Ifølge kommunens oplysninger har der ikke tidligere været lugtklager over ejendommens drift.

Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne og at det er sikret, at risikoen for væsentlige lugtgener er begrænset og ikke ud over, hvad der kan forventes af en husdyrproduktion af den i projektet angivne størrelse.

3.6.1 Kumulation til naboer (B6, D1b)

Der er ingen kumulation med øvrige husdyrbrug.

3.7 Øvrige emissioner og gener (B7, D1b, D1c, F2, F3, F4, F%c)

Ud over lugt og ammoniakemission kan der fra et husdyrbrug være gener fra støj, støv, vibrationer, fluer/skadedyr, lys, varme, stråling og transporter. Desuden kan energiforbruget til produktionen påvirke klimaet.

3.7.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

Den væsentligste støjgene vil formentlig være kørsel med traktor og landbrugsmaskiner i.f.m fodring, foderblanding, kornvalsning, markarbejde, og kørsel med lastbiler og gyllevogn til og fra ejendommen.

Alle støjkilder er i aktivitet i en begrænset periode. Det vurderes, på grund af afstand til nærmeste nabo, at støjkilderne ikke giver anledning til evt. gener.

Der forventes støj fra malkeanlægget. Malkeanlægget benyttes to gange 2,5 time dagligt i tidsrummet 05.00-07.30 og 15.30-18.00. Anlægget er placeret indendørs i kostaldens sydøstlige hjørne. Kølning af mælk sker med varmeveksler med kompressor. Mælketanken er placeret i mellembygningen mellem kostald og foderlade. Den nuværende malkestald nedlægges og der vil ved udvidelsen live malket i det nye malkecenter.

Ligeledes forventes der daglig støj fra læsning og blanding af foder. Dette foregår dagligt, typisk mellem 7.30-9.30 ved plansiloerne og i foderladen.

Der kan forventes støj fra valsning af korn i foderladen, ligesom der kan forventes støj fra indlæsning og tørring af korn i kornladen samt overblæsning af korn fra kornladen til silo over valse i foderladen. Pt. vales der ikke korn på ejendommen, men hvis ansøger ønsker at gå tilbage til denne praksis ønskes det muligt.

Antallet af transporter før udvidelsen er ca. 886. Efter udvidelsen forventes der en stigning til ca. 1014 transporter.

Gyllepumpning vil foregå i hverdage mellem 6.00 - 12.00, samt valsning af korn imellem 8.00-17.00 og udfodring mellem 7.00 - 17.00.

De store staldafsnit med dybstrøelse tømmes 3 gange årligt og køres direkte ud og pløjes ned hvis dette kan lade sig gøre. Dybstrøelsen ved kalvene samt i kælvningsboksene tømmes løbende og dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned hvis dette er muligt og ellers placeres dybstrøelse på møddingspladsen.

Der kan forekomme maskinstøj i forbindelse med udkørsel af gylle og ved markdriften. Gyllen udbringes i planternes vækstsæson, hovedsageligt i perioden fra 15. februar til 15. maj samt i august og september måned. Udbringningen forventes at tage 5-6 dage fordelt over året.

Markarbejde foregår i sæsonen fra februar til november.

Ensilering slæt af græs, foregår midt maj, midt juni samt i september/oktober. Majs ensileret i perioden oktober – november. Halm og korn køres ind i perioden august til september. Alt markarbejdet er desuden afhængigt af vejrforhold.

Flytning af dyr foregår ved brug af kreaturvogn.

Levering af foder og af- og pålæsning af dyr samt afhentning af mælk på ejendommen sker som udgangspunkt ikke i tidsrummet 18.00-07.00.

Da husdyrbruget ligger i landzone uden lokalplaner og uden for samlet bebyggelse, er der ikke projekteret særlige tiltag for at dæmpe støjkilderne, hvilket heller ikke skønnes nødvendigt.

Tønder Kommune har ikke registreret klager over støj fra husdyrbruget.

Dyrlægen kommer når der er behov for det, og inseminør tilkaldes ligeledes når der er behov. Klovbeskæring foretages ca. 3-4 gange årligt, og her beskæres alle dyr.

Tabel 9: Mulige støjkilder på ejendommen

Støjkilde	Placering	Driftstid
Fodringstider	Staldene	Ca. kl. 7.30-9.30 dagligt
Mixer vogn	Ved plansiloanlægget	Der blandes ca. ½ time 1 gang daglig mellem 8.00-16.00
Foderanlæg	Kostalden	Kraftfoder ved malkning
Udkørsel af husdyrgødning	Staldene/gyllebeholderne	Marts-maj og september-oktober primært 8.00-18.00 og så vidt muligt ikke weekend
Lastbiler m.v.	Ved stalde og maskinhus	Dagtimerne
Markvanding	Ude på marken	Sommerperioden
Malkeanlæg	Kostald	05.00-07.30 og 15.30-18.00
Kompressor	Maskinhus	Ved behov ca. 1 gang ugentlig
Afhentning af mælk	Kostald	Ca. 10 min hver dag pt. mellem 19.00-21.00.

Derudover kan der opstå lidt støj ved ind og udlevering af dyr. Dette foregår så vidt muligt indenfor normal arbejdstid.

Der foretages ikke øvrige støj og vibrationsdæmpende foranstaltninger, ud over de tiltag der er gjort i forbindelse med etableringen af stalden.

Alle pumper og installationer til malkeanlægget sidder inde i bygningen og er placeret i isolerede rum.

Gylle og vandpumper er placeret i brønde.

Der anvendes maskinstation til udbringning af gylle så dette kan gøres på få dage og med større maskiner, som giver færre kørsler.

Det forventes fortsat heller ikke at være et problem med fx vibrationer og lavfrekvente lyde fra ejendommen.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 (Måling af ekstern støj fra virksomheder), er der angivet grænserne for tilladelig støjbelastning, målt i skel ved nærmeste nabobeboelse. Der er ikke foretaget støjberegninger, da det vurderes, at der ikke er særlige støjkilder ud over hvad der kan forventes på en landbrugsejendom.

Støj fra ejendommen vil ikke ændres sig nævneværdigt og på grund af afstanden til nærmeste naboer forventes støj fortsat ikke at være et problem for de omkringboende.

3.7.2 Støv (B7, E1b, F1d, F5c)

Det er ansøgers vurdering, at der ikke vil være væsentlige gener i forbindelse med husdyrbrugets daglige drift udenfor ejendommens areal.

I forbindelse med transporter til og fra ejendommen samt ved levering og håndtering af råvarer og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter.

Der kan komme støv ved levering af fodermidler, der tippes af indendørs og ved snitning og indkørsel af halm til senge og dybstrøelsesstaldene.

Da flere af kørselsarealerne består af jord/sand vurderes det dog, at der kan opstå støvgener i forbindelse med kørsel i meget tørre perioder. Alle transportveje og udendørs arbejdsområder er derfor belagt med grus for at minimere disse gener. Ansøger efterlever også god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Ud fra ovenstående beskrivelse vurderes det, at produktionen fortsat ikke vil give anledning til væsentlige støvgener for omgivelserne.

3.7.3 Lys (B7, E1b, F1d, F4c)

I de eksisterende staldanlæg anvendes en kombination af dagslys og kunstlys. Kunstlys styres manuelt og er som udgangspunkt kun tændt i vinterperioden mellem 4.30-9.00 og 16.30-21.30. Om natten er der natbelysning i kostalden. Afhængig af årstid og lysforhold udenfor, benyttes der enten mere eller mindre lys. Om aftenen er der såkaldt vågelys til kreaturerne hele natten.

Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten. Der er dog opsat en lampe med bevægelsessensor ved indgangen til kostalden og der vil også blive opsat en bevægelsessensor ved indgangen til den ny kostald.

Der kan forekomme dage hvor der er behov for lys, f.eks. ved akut behov for dyrlæge hjælp eller andre akutte situationer.

Staldbygning er placeret med gavlen mod Koldingvej. Da der ikke er nogle åbninger i gavlen, skærmes de nærmeste naboer mod direkte lys fra stalden. Det forventes derfor ikke, at lys fra staldanlægget vil give anledning til gener, hvorfor det vurderes, at naboerne ikke vil blive generet af lys.

3.7.4 Emission af forurenende stoffer (F5C)

Emission af ammoniak og lugt vurderes at være den væsentligste kilde til påvirkning af miljøet fra husdyrbruget. Begge forhold er vurderet og beskrevet i afsnit 3.5 og 3.6. Støj, støv og lys er behandlet i afsnit 3.7.1, 3.7.2 og 3.7.3 og herunder beskrives andre emissioner fra ejendommen som

ikke tidligere er beskrevet.

Emission af vibrationer fra ejendommen (F5c):

Det forventes fortsat ikke at være et problem med fx vibrationer og lavfrekvente lyde fra ejendommen. Der foretages ikke øvrige støj og vibrationsdæmpende foranstaltninger, ud over de tiltag der er gjort i forbindelse med etableringen af stalden. Som udgangspunkt står støjende og vibrerende indendørs og/i isolerede rum.

Varmeemission (F5c)

Det forventes fortsat heller ikke at være et problem med varmeemission fra ejendommen og alle tiltag ift. at begrænse varmeudslip er taget.

Strålingsemission (F5c)

Det vurderes ikke at være maskiner eller lignende der udsender stråling på ejendommen. Det forventes derfor fortsat ikke at være et problem med stråling fra ejendommen.

3.7.5 Skadedyr (B7)

For at undgå fluer og tilhold af skadedyr rengøres fodergange og øvrige staldarealer løbende.

Fluebekæmpelse sker ved renholdelse i og omkring bygninger, hyppig udmugning hos småkalvene i sommerperioden. Fluer er som udgangspunkt ikke det store problem, men ved behov anvendes:

- hydratkalk i dybstrøelsen
- rovfluer eller snyltehvepse.

Der er desuden opsat elektriske fluefangere og limbåndsspoler i stald og andre bygninger.

I den ny kostald overvejes det, om der skal indsættes forstøvning, hvilket vil være med til at nedkøle og samtidig hjælper mod fluer. Dybstrøelsen mugs ud ofte. Om sommeren oftere end om vinteren. Mødding tildækkes hvis ikke daglig tilførsel.

Ejendommen er tilmeldt Ewers skadedyrsbekæmpelse og de kommer fast på ejendommen. Derudover er der en god bestand af katte på ejendommen. Der holdes rent og ryddeligt om bygningerne, så rottebestanden holdes nede.

Det vurderes ud fra ovenstående tiltag, at bedriften ikke vil give anledning til væsentlige fluegener eller problemer med skadedyr.

3.7.6 Transporter (B7)

Det vil hovedsagligt være transportere med gylle, dybstrøelse og foder der vil stige i forbindelsen med udvidelsen.

Der pt. 2 indkørsler til ejendommen. Den østligste bruges til driften og den anden bruges privat. I forbindelse med etableringen af den ny kvægstald og det ny malkecenter er overvejes det at etablere endnu en indkørsel, men dette besluttet før endeligt når det ny byggeri står færdigt.

Næsten alle transportere foregår via udkørslen til Koldingvej. Ca. 2/3 af gylletransporterne sker via en privat grusvej nord for ejendommen. Mælk afhentes pt. fra mælketanken, der er placeret i mellembygning mellem kostalden og foderladen. Denne flyttes til det ny malkecenter.

Hvorvidt f.eks. fodertransport og afhentning af mælk passerer tætbeboede områder, afhænger af den rute, som hhv. foderfirma / chauffør og mejeri vælger. Dette ligger udenfor ansøgers indflydelse.

Nedenstående tabel 10 viser det skønnede antal transporter før og efter udvidelsen. Som udgangspunkt forventes antallet af transporter ikke at stige det store, da der blot vil blive leveret større mængder af foder mv. samtidig med at overfladevandet fra plansiloanlægget sprinkles ud fremadrettet.

Tabel 10: Transporter

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel
Foder	6	15 t – 25 t	Traktor eller lastbil	6	20 t – 30 t	Traktor eller lastbil
Halm	30	Ca. 14 rundballer	Traktor	30	Ca. 14 rundballer	Traktor
Eget foder inkl. ensilage og halm	200	12 t - 15 t	Traktor	250	12 t - 15 t	Traktor
Dieselolie/ Fyringsolie	6		Tankbil	6		Tankbil
Levende dyr	12		Lastbil	20		Lastbil
Gylle med spredevogn	200	(28) tons	Traktor + gyllevogn	250	(28) tons	Traktor + gyllevogn
Fast møg	Ca. 50 læs	Ca. 20 t	Traktor + vogn	Ca. 70 læs	Ca. 20 t	Traktor + vogn
Afhentning af mælk	365		Tankbil	365		Tankbil
Afhentning af døde dyr	12		Daka	12		Daka
Handelsgødning	0		Traktor eller lastbil	0		Traktor eller lastbil
Affald	6		Marius Petersen	6		Marius Petersen
Transporter i alt	887			1015		

Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder f.eks. dyrlæge, inseminør mv.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet efter færdselslovens regler.

Der passeres enkelt boliger på vejen ind til ejendommen. Ved transporter udefra kører en del af dem igennem Broderup. Der sker dog kun få gylletransporter gennem landsbyerne, og det tilstræbes at gyllekørsel ved /i nærheden af byen varsles til de berørte, og at kørsel med gylle foretages på hverdagen.

Ud fra ovenstående vurderes det, at trafikken til og fra ejendommen ikke vil have væsentligt betydning for de omkringboende ift. hvordan det er i dag.

For at mindste gener fra transport vil transporterne hvis muligt primært foregå på hverdage og indenfor normal arbejdstid. Sæsonarbejde kan dog forekomme uden for disse tidspunkter, men vil søges begrænset.

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, E1c, F1c, F1d, F5b, F5f)

Det er begrænset hvor meget affald der genereres på ejendommen. Hovedparten af affaldet er emballage fra indkøbt sækkevarer og plastik fra plansiloerne. Erhvervsaffald hentes af Marius Petersen hver anden måned og opbevares i 8 m³ container. Containeren er placeret øst for A. Kvægstald

Plastik køres til genbrugspladsen af ejer, og affald opbevares og bortskaffes efter Tønder Kommunes regulativer. Fremad separat affaldscontainer til plastik, der tømmes efter behov af Marius Petersen. Desuden er der en begrænset mængde klinisk risikoaffald i form af brugte kanyler og skalpeller, som opbevares i kanyleboks, som opbevares på kontoret.

Ved transport af affald er det transportørens ansvar, at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, som ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

Da husdyrbruget drives økologisk, findes der hverken pesticider eller kemikalier på ejendommen.

Al medicinsk affald bortskaffes af dyrlæge.

Der opbevares som udgangspunkt ikke olieaffald på ejendommen, da maskiner serviceres på autoriseret værksted. Dog kun en meget begrænset mængde til små maskiner. Olie opbevares i tromle på 200 l i maskinhuset til det afhentes af Dansk Olie Genbrug eller lignende minimum én gang årligt.

Metalskrot afhændes til produkthandler, til genanvendelse.

Der opbevares ligeledes meget lidt medicin eller veterinært affald på ejendommen. Dyrlægen sørger som hovedregel selv for at tage evt. rester med efter behandling af dyr. Hvis der opbevares medicin på ejendommen er der efter rådgivningsaftale med dyrlægen opstillet et lukket/aflåst skab til formålet.

Tom emballage fra vaske og skyllemidler fra malkeanlægget afleveres til leverandør. Tomme dunke opbevares i teknikrum ved siden af tankrummet.

Som udgangspunkt benyttes der ikke mere foder end der er behov for og husdyrgødning anvendes til gødskning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

Det vurderes derfor, at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Tønder Kommunes affaldsregulativer.

Det vurderes ligeledes, at affald håndteres og opbevares, så der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

Opbevaring af gylle sker i godkendte gylletanke. Gylletankene inspiceres løbende for tæt flydelag og ved tømning for utætheder mv. Der udføres lovpligtig beholderkontrol hvert 10 år. Beholderne tømmes med selvsugende gyllevogn og risikoen for spild er derved minimal.

Ved ovenstående forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af uheld under håndtering af gylle og olie mv.

3.8.1 Døde dyr (B8, F1c)

Døde dyr bortskaffes via DAKA efter behov i henhold til gældende regler². Dyrene placeres på befæstet areal på skyggefuld plads på beton plads ved plansiloerne. jf. situationsplanen. Ansøger forventer at der bliver max 4 døde køer, 2 døde kvier og 6 døde kalve.

3.8.2 Affald (B8, F1c)

Affald skal i henhold til lovgivningen opbevares, håndteres og bortskaffes efter Tønder Kommunes til enhver tid gældende regulativer og forskrifter.

Affaldet opbevares indtil afhentning/aflevering indendørs eller i container.

Erhvervsaffald afhentes af Marius Petersen hver 2. måned. Containeren er på 8 m og er placeret øst for A. Kvægstald.

Affald fra bedriften omfatter emballage fra desinfektionsmidler, der afleveres til leverandøren.

Emballage fra medicin bortskaffes til dyrlægen.

Pap, papir og plastik bortskaffes via kommunens renovation/genbrugsstation.

Fremadrettet kommer der en separat container kun til rent landbrugsplastic. Denne tømmes ved behov af Marius Petersen.

Fagligt affald som olieaffald opbevares i jerntromler i maskinhus indtil bortskaffelse. produkthandler.

Farligt affald skal anmeldes til Kommunen. Anmeldelsen skal omfatte oplysninger om affaldstype (EAK-kode), samt affaldets mængde, emballering, sammensætning og egenskaber. Desuden skal al farligt affald sorteres i separate beholdere og afleveres til godkendte modtagere, hvilket skal kunne dokumenteres overfor kommunen. Opbevaring og bortskaffelse af affald skal altid ske efter Kommunens regulativer.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

² BEK nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr

Der forventes en mindre mængde byggeaffald i anlægsfasen af den nye stald. Dette afskaffes af entreprenøren efter gældende regler.

Det vurderes at ansøger lever op til ovenstående krav ift. affald.

3.8.3 Olie- og kemikalier (B7, B8, F1c)

Det er ansøger der driver markdrift fra ejendommen. Der er opbevares som ikke pesticider, plantebeskyttelsesmidler og handelsgødning på ejendommen, da denne drives økologisk.

Kemikalier der anvendes i produktionen (rengøringsmidler), står pt. i I. Tankrummet. Dette flyttes til det ny servicenummer der opføres i forbindelse med D. Nyt malkecenter. Der leveres kemikalier i store dunke. Der er et oplag af ca. 2-3 dunke af 200 l. Rester og tomme dunke fra landbrugskemikalier, afleveres hos leverandør af disse.

Medicin opbevares i skab i stalden. Flyttes til køleskab i personalerum i D. Nyt malkecenter. Der udleveres kun medicin til forbrug ved efterbehandling af dyr. Lægemidler rester o.a. afleveres til dyrlægen. Mængden omfatter ca. 10 kg årligt.

Olietønde (200 l - motorolie) er placeret på fast bund uden afløb i maskinhuset. Tanken er sikret mod påkørsel idet den er placeret inden døre. Der forefindes som udgangspunkt ikke spildolie på ejendommen. Al spildolie aftager smeden eller de afleveres på genbrug max 200 l årligt.

Dieseltank (2500 l – 2020) er placeret i maskinhuset på befæstet areal uden afløb, også denne er sikret mod påkørsel.

Mineraler og kraftpiller opbevares i J. Foderlade hvor det eller afleveres løst, i bigbags eller sække.

Ensilage opbevares i plansilo eller i markstak.

Olietank og alt olieopbevaring er placeret på fast gulv uden afløb. Der forefindes opsugningsmateriale i form af kattegrus eller lignende på ejendommen.

3.8.4 Råvare (B7, F1c)

De væsentligste råvarer i forbindelse med produktionen er foder og vand. Ansøger bestræber sig på, at anvende så få foderenheder og så lavet et råprotein- og fosforindhold som muligt.

Der fodres primært med grovfoder (majs og græs), som opbevares på ensilagepladsen eller i markstak ved behov. Grovfoderet suppleres med indkøbt soja, kraftfoder, evt. korn og mælkeerstatning til de helt små kalve.

Mineraler og kraftpiller opbevares i maskinhuset hvor det eller afleveres løst, i bigbags eller sække samt i to fodersiloer placeret syd for kostalden. I forbindelse med opførelsen af den ny kostald flyttes den ene hertil.

Det er ansøgers vurdering, at råvare og hjælpestoffer opbevares efter forskrifterne og dermed på en forsvarlig måde, så der ikke vil være mulighed for at forurene det omkringliggende miljø.

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov, samt at reducere indholdet af

råprotein i foderet. Selvom BREF-dokumentet kun er gældende for IE-brug gør ansøger en indsats for at efterleve dette i det omfang det er muligt. Der udarbejdes fx en foderplan i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor fodring til kalve og goldkøer. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

Ved efterlevelse af dette vurderes det, at ejendommen lever op til BAT for foder.

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 3.8.6

3.8.5 Energiforbrug (B8, F1c)

Elforbruget dækker primært belysning, gylleomrører, malkeanlæg samt øvrige elektriske maskiner. Ansøger oplyser, at der på ejendommen forventes et årligt energiforbrug på ca. 130.000 kWh/år og dertil kommer forbruget til markvanding, som afhænger af behovet for vanding og kan svinge meget fra år til år. Derudover forventer ansøger at bruges omkring 35.000 l diesel. Opvarmningen af bolig og vand vil ske via et varmegenindvindingsanlæg dermed udnyttes varmen fra kostalden.

I de eksisterende staldanlæg anvendes en kombination af dagslys og kunstlys. Kunstlys styres manuelt og er som udgangspunkt kun tændt i vinterperioden mellem 4.30-9.00 og 16.30-21.30. Om natten er der natbelysning i kostalde. Afhængig af årstid og lysforhold udenfor, benyttes der enten mere eller mindre lys. Om aftenen er der såkaldt vågelys til kreaturerne hele natten.

Der kan forekomme dage hvor der er behov for lys, f.eks. ved akut behov for dyrlæge hjælp eller andre akutte situationer.

Følgende energibesparende tiltag er indført:

- I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i stalde, vil der blive opsat lavenergi lysstofrør.
- Lyset i staldene er tændt efter behov – dagslysstyring.
- Der anvendes frekvensstyret pumper, hvor det er muligt, da disse kun anvender den energi der er behov for, mht. flow.
- Der anvendes forkøler på mælk, hvor varmen genanvendes til opvarmning af køernes drikkevand, som vaskevand og opvarmning af bolig.
- Vaskeanlægget kører på spareprogram, så det bruger mindre energi pr gang.
- Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Der anvendes ca. 120.000 kWh/år i den nuværende situation og ved fuld udvidelse til 220 køer og ca. 160 kvier forventes elforbruget at stige til ca. 130.000 kWh/år. Det er hovedsageligt energi til den ekstra malkning og pumpning af gylle der vil stige.

Ifølge normtal fra Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige elforbrug ca. 670 kWh pr. årsko (tung race), dog med mulighed for store variationer.

Med en forventelig fremtidig produktion på 220 køer og ca. 160 kvier (stor race) giver det et elforbrug på ca. 147.400 kWh. Det forventede elforbrug er derfor lidt lavere end normen, men forklaringen på

dette kan være, at der indenfor de seneste år er skiftet til LED-belysning, ny vakuumpumpe og køling på mælk og samtidig installeres der en topmoderne malkestald.

Produktionsanlægget bygger på principper, der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden, med henblik på forbedringer der lever op til nutidens miljøkrav. Herunder vil der ved løbende udskiftninger blive undersøgt, om der er anlæg på markedet der er mere energibesparende, med henblik på energiforbedringer af anlægget. Dette vil også medføre, at der med den løbende vedligeholdelse af anlægget, herunder udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde, kan forventes at disse udskiftes til lavenergi lysstofrør.

Ud fra ovenstående vurderes det, at elforbruget på ejendommen vil være normalt for denne type af husdyrproduktion i en kombination af eksisterende og ny staldanlæg.

3.8.6 Vandforbrug (B8, F1c)

Vandforbruget dækker drikkevand inkl. vandspild, vask af evt. malkestald og vask af stald og maskiner. Ejendommen forsynes med vand fra egen boring.

Der anvendes ca. 7.000 m³ i den nuværende situation og ved fuld udvidelse til 220 køer + 160 kvier forventes det at vandforbruget til produktionen vil stige til ca. 8.500 m³. Det er hovedsageligt mængden af drikkevand til køerne der stiger. En del af dette (ca. 40 %) afgives som mælk eller fordamper. Resten går til gyllen. Derudover forventes en stigning i vandforbruget, da ejendommen skifter fra malkestald til robotter og vandforbruget i robotter skulle være ca. 15-20 % større i forhold til i en malkestald.

Samlet vandforbrug i m³ til et årsdyr (365 foderdage) af malkekøer, hundyropdræt, slagtekalve og ungtyre

	Malkekøer		Opdræt		Slagtekalve		Ungtyre	
	Stor race	Jersey	Stor race	Jersey	Stor race	Jersey	Stor race	Jersey
Drikkevand incl. vandspild	28	26	5,3	4	8,7	8,0	9,8	9,1
Staldrensning	3	3	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4	0,3
Rengøring af malkeanlæg	2	2	-	-	-	-	-	-
Forbrug i alt	33	31	5,7	4,3	9,1	8,3	10,2	9,4

Kilde: Håndbog i kvæghold 2011

Forbrug af vand til drikkevand og vaskevand bliver ud fra normtallene ca. 8.172 m³ ved 220 køer og 160 kvier, stor race og det forventede vandforbrug forventes derfor, at komme til at ligge lidt over normen.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

Følgende vandbesparende tiltag er indført:

- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Vandforbruget registreres fremadrettet.
- Der er opsat flydere i drikkekar samt drikkeolber, hvilket er med til at sikre et stabilt vandtryk.

Hermed opnås begrænset drikkespild og bedre vandoptagelse.

- Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Ud fra ovenstående forventes vandforbruget fortsat ikke at have nogen skadelig virkning på overfladevandet i nærheden af ejendommen. De generelle regler sørger desuden for at minimere risikoen for forurening af vandressourcerne i nærheden. I afsnit 3.9 Forurenings- og gene begrænsende tiltag er særlige forhold for ejendommen beskrevet.

3.8.7 Spildevand og restvand (B7, F1d)

Afløbsforholdene på ejendommen ændres som udgangspunkt ikke ved denne ansøgning. Dog vil overfladevand fra plansiloanlægget fremadrettet blive sprinklet ud. I bilag 5.2 ses den forventede afløbsplan for ejendommen efter etablering af de nye bygninger og beholder til udsprinkling.

I dybstrøelsesboksene er der etableret afløb/pumpebrønde, så disse kan vaske. Der har dog ikke været behov for at vaske dem og dybstrøelsen opsuger normalt væden.

Spildevand fra bedriften består primært af vand fra rengøring af malkestald og drikkevandsspild.

Vand fra vask af malkestald og mælketank indeholder rengøringsmidler. Der anvendes kun godkendte midler. Da midlerne kan blive udskiftet efter almindeligt udbud og efterspørgsel, oplyses produktnavnene ikke. Malkestald vaskes efter hver malkning og køletanken vaskes hver dag (efter afhentning af mælk).

Vand fra møddingsplads ledes til gyllebeholder og vand fra plansilo sprinkles ud fremadrettet.

Vask af landbrugsmaskiner og redskaber foregår på betonplads, med afløb til gyllebeholderne. Det vurderes, at forholdene er forsvarlige, såfremt der ikke foretages affedtning/vask af olierede maskindele.

Regnvand fra tage på beboelse og driftsbygninger ledes til en grøft, som løber bag ved garagen eller til vejgrøft. Grøften bortleder endvidere trykvand fra bakken nord for kostalden. Grøften har ikke udløb i nogen å. Regnvand fra betonbefæstede arealer ledes fortsat til grønt område øst for ejendommen, hvor det nedsives. Dette forventes ikke ændret ved udvidelsen jf. afløbsplanen. Den ny stald tilkøbes det eksisterende system til tagvand.

Der afledes pt. ikke sanitært spildevand fra produktionsbygningerne. I forbindelse med opførelsen af D. Nyt malkecenter etableres der wc og badefaciliteter. Dette ledes til septiktank og videre til nedsivning efter gældende regler. Spildevand fra stuehuset ledes ligeledes til septiktank og derefter til nedsivningsanlæg.

I spildevandsbekendtgørelsen defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer. Tag- og overfladevandet må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regn vand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller have en væsentlig anden sammensætning.

Det er ansøgers vurdering, at alle forhold omkring spildevand håndteres forsvarligt og lever op til kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav.

3.8.8 Samlet konklusion på afsnit 3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (F5b, F5c)

Det vurderes, at ejendommens håndtering af reststoffer, affald og naturressourcer gøres på en forsvarlig måde der tilgodeser det omkringliggende miljø og klimaet overordnet. Brugen af naturressourcer begrænser sig til vandforbrug til drikkevand. Som en naturlig del driften af husdyrbruget sker der en løbende monitorering af vandforbruget. Vandressourcen er i øvrigt ikke begrænset i området. Det vurderes derfor at der ikke vil være en påvirkning af vandressourcen.

3.9 Forurenings- og gene begrænsende tiltag - Større ulykker og katastrofer (B7, E1c, F8)

Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand vil blive beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan jf. bilag 5.6. Beredskabsplanen vil blive opbevaret i en mappe på kontoret i D. Nyt malkecenter. Beredskabsplanen opdateres løbende når der er behov for dette. Den fremsendte beredskabsplan er midlertidig og opdateres når de ny bygninger er etableret, da det endnu ikke vides hvor skumslukkere mv. placeres i de ny staldanlæg.

Den største fare for uheld og forureningsrisiko er gylleudslip. Der er risiko for at beholderen skades ved gylleudbringning, men da maskinstation varetager gylleudbringning, vil de være til stede med opsugningsgrej og kan evt. tilkalde forstærkning.

Derudover gøres der følgende tiltag for at minimere risikoen for uheld:

Udpumpning af gylle fra stalden til gyllebeholderne sker ved traktorpumpe. Der pumpes hver 14 dag ca. ½ time pr. gang. Når der pumpes er systemet altid under opsyn.

I forbindelse med opførelsen af Q. ny kostald etableres der en elektrisk pumpe hvorfra der pumpes automatisk 2-3 gange om ugen i 10 min. Der pumpes til den ny gyllebeholder og det tjekkes flere gange om ugen om der er plads nok i denne. Den elektriske pumpe kan låses af for uvedkommende.

Alt gyllepumpning overvåges.

Alle rør og samlinger kontrolleres jævnligt, og alle afløb er ført til gyllekanal eller pumpebrønd.

Etablering og tilkobling af nye gyllekanaler udføres af autoriseret montør.

Gyllebeholderen er omfattet af femårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende. Det tjekkes også altid, om der er plads i gylletanke før der kommer gylle i.

Det kan selvfølgelig ikke garanteres, at der ikke kan ske et uheld, så en gyllevogn vælter. Generelt køres der hensigtsmæssigt og vejret vurderes før nedfældning af gylle, så sandsynligheden for disse uheld er meget lille. Hvis en gyllevogn vælter - eller en gyllebeholder sprænger læk - eller der sker overfyldning af beholder trods faste procedurer om tjek af kapacitet før pumpning - vil opsamling af gylle øjeblikkeligt blive iværksat og beredskabet tilkaldt.

Da det er maskinstation der varetage gylleudbringning vil de være til stede med deres grej, det første tiltag er at stoppe udløb.

Ved udkørsel af gylle kommer maskinstationen med deres maskiner. Beholderen omrøres og omladning af gyllen forgår med læssekran. Der er flyder på vognen der forhindrer overløb.

Uheld ved pumpning af gylle anses for at være den største risiko. Gyllepumpning overvåges derfor konstant.

I den daglige drift kan der være risiko for at vandrør sprænger og ved sådanne uheld afbrydes vandforsyningen i boringen som er placeret udenfor ved I. Tankrum. Der forventes at blive etableret en stophane i det nye byggeri.

Der kan ligeledes ske strømforstyrrelser/svigt, og hvis uheldet er ude kan der hurtigt skaffes en nødstrømsgenerator. Hovedafbryder og el-tavle er placeret i I. Tankrum. Det forventes, at der bliver etableret en ny eltavle i forbindelse med det nye byggeri.

For at undgå frostsprængning af vandrør er alle rør og drikkekar blevet isoleret. Frostsprængninger anses derfor ikke som et problem, men skulle vintrene fremadrettet blive koldere, så kan der evt. etableres varme eller der kan anskaffes en varmekanon, så der ikke er risiko for frostsprængninger i perioder med hård frost.

Hvis der skulle ske udslip af gylle eller andre stoffer, vil myndigheder og miljøvagt straks blive alarmeret via 112. Skaden vil tillige omgående blive søgt begrænset med inddæmning med jord, halm eller lignende. Der er ikke recipienter i nærheden, som umiddelbart er i risiko.

Ved brand tilkaldes Falck og brandvæsen, medmindre det er mindre brandskader der kan afhjælpes med det slukningsmateriel der befinder sig i stalden. Flugtveje og brandslukningsmateriel er vist på plan der ligger i beredskabsmappen.

Alle ny ansatte præsenteres for beredskabsplanen ved opstart på bedriften. I beredskabsplanen foreligger også telefonnumre til øvrige leverandører, reparatører samt telefonnumre til vagtlæge og nærmeste skadestue.

Hvor der håndteres smøre- og diselolie er der en potentiel risiko for forurening. Tanken til diesel er placeret på dertil indrettet plads hvor påkørsel er minimal. Evt. spild af olie opsuges af kattegrus eller lignende med det samme.

Der er placeret flere pulverslukkere rundt på ejendommen bl.a. én i stuehuset, to i A. Kvægstald, N. Stuehus og L. Maskinhus og der bliver installeret minimum to stk. i den ny kostald.

Ved brand tilkaldes Falck og brandvæsen, medmindre det er mindre brandskader der kan afhjælpes med det slukningsmateriel der befinder sig i bygningerne.

Det vurderes, at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i forhold til risikoen for uheld.

3.10 BAT-ammoniakemission (B9, C2, E1c)

Den samlede BAT-beregning for husdyrbruget er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk og fremgår af tabel 11.

BAT-kravet er fastsat til 4338 kg NH₃-N/år. Den faktiske emission fra ejendommen med de valgte staldanlæg er 4281 kg NH₃-N/år. Forskellen på 57 kg NH₃-N/år er pga. overdækning af den store gyllebeholder.

Der ikke ændres på indretning og drift af de eksisterende staldanlæg og der indsættes derfor ingen ekstra teknologier i disse staldanlæg. I den nye kostald etableres der faste drænedede gulve. I D. Nyt malkecenter etableres der et areal med dybstrøelse hvilket er BAT og et areal med senge og spalter. Der vil ligeledes være spalter på C2. Ny drivgang/løbegård. Spaltegulve er ikke BAT, men da der er sat tankoverdækning på E2. Gyllebeholder (3000 m²) kan det lade sig gøre at overholde BAT alligevel.

Tabel 11: Samlet BAT beregning for ammoniakemission (version 1). Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Ansøgning (238520) | BAT ?

Herunder er der foretaget en beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab (emissionsgrænseværdien) pr. år opnåelig ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Beregningerne er foretaget efter de retningslinjer og beregningsmetoder der fremgår af Miljøstyrelsens standardvilkår for BAT fra 2011, og afhænger af om en produktion er placeret i ny eller eksisterende stald. For eksisterende stalde vil gælde en fast værdi per dyr på en given gulvtype. For nye stalde vil værdien afhænge af produktionens størrelse, således at BAT-kravet skærpes i takt med en voksende produktion.

Samlet BAT beregning ? i	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3877	488	4365
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3977	338	4316
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	49
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

3.11 Indvirkning på klimaet og projektets sårbarhed overfor klimaændringer, faren for sundhed, kulturarv og miljø samt kumulation (F5f, F5d, F5e)

Jf. flere faglige artikler er det dokumenteret at husdyrbrug påvirker atmosfæren med udledning af særligt klimagasserne metan og lattergas (Sven g. Sommer et al, 2007). Drivhusgasserne fra husdyrbrug udgør ca. 20 % af den samlede udledning af drivhusgasser fra Danmark (Mette Hjort Mikkelsen et al, 2020). Der findes ikke materiale med empiriske tal der gør det muligt at kvantificere den specifikke udledning fra dette husdyrbrug. Det vurderes dog heller ikke som relevant idet vurderingen af effekten alligevel skal foretaget i kumulation med øvrige emissioner af drivhusgasser, herunder den samlede udledning i Danmark.

Da husdyrbruget udvides må man forvente, at der som udgangspunkt vil ske en større udledning af drivhusgasser fra ejendommen. Der er flere måder at nedsætte produktionen af drivhusgasser. Jf. Sven G. Sommer et al, 2007 er særligt metanproduktionen ekstremt temperaturafhængig og en metanproduktionen kan derfor effektivt reduceres ved afkøling af gyllen enten ved gyllekøling eller hyppig udpumpning af gyllen til gyllebeholder. Ved daglig udpumpning af stalden fremhæves det, at man under danske forhold kan opnå en metanreduktion fra stalde med 40 %. Ligeledes fremhæver

Maria Münster og Jesper Ahrenfeldt, 2020, at danske landbrug på sigt kan være med til at fjerne CO2 fra atmosfæren via bioforgasning og biomasse.

I forhold til den samlede udledning af drivhusgasser i Danmark er den ansøgte produktion og dermed emission ubetydelig, og det vurderes derfor at det ansøgte projekt i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet i forhold til udledningen af klimagasser, men det kan ikke udelukkes at projektet i kumulation med den øvrige udledning af drivhusgasser i Danmark og resten af verden, kan medføre en negativ påvirkning af klimaet. Det vurderes dog ikke som en rimelig udfordring at løse denne problematik i en konkret miljøgodkendelse.

Det er dog den gense opfattelse af klimaaftrykket på danskproducerede vare er et af de laveste i verden og hvis produktionen derfor flyttes til en anden verdensdel kan det betyde, at det samlede klimaaftryk på verdensplan bliver større.

Driften af ejendommen vurderes heller ikke at være sårbar i forhold til klimaændringer. Anlæggets beliggenhed giver ikke anledning til bekymringer i forhold til øget nedbør eller hævet vandstand (Klimatilpasninger.dk).

Der er ikke fundet kumulation med øvrige husdyrbrug i relation til lugt og særlig sårbar natur i nærheden af husdyrbruget. Det vurderes derfor, at projektet ikke forventes at medfører en påvirkning af de nærmeste særligt sårbare områder.

I henhold til afsnit 2, 3 og 4, vurderes faren for menneskers sundhed, kulturarv og miljøet ligeledes som værende ikke væsentlig.

3.12 Grænseoverskridende virkninger (B10, E1c)

Husdyrbruget ligger forholdsvist langt fra den danske grænse og en vurdering af indvirkning på miljøet i en anden stat finder ansøger ikke relevant.

3.13 Påvirkning af jordarealer og jordbund (E1c)

Da stalde, gyllerør, forbeholder og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer, jordbund eller vandforekomster.

Dyrkning af arealer herunder jordbehandling mm. varetages igennem de generelle regler. Der henvises til beskrivelsen af vandbesparende tiltag under afsnit 3.8.6.

Affald og reststoffer opbevares, så der ikke er risiko for forurening af jord og grundvand.

Tømning af gyllebeholder og spalter foregår med sugekran. Opbevaring af rengøringsmidler og lignede sker forsvarligt enten på fast gulv uden afløb eller i rum med afløb til gyllesystemet. Håndtering af olie sker på fast bund med mulighed for opsamling af spild.

Samlet vurderes det, at produktionen sker på forsvarlig vis, hvor risikoen for forurening af jord og grundvand er minimal.

3.14 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (E1c)

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget på Koldingvej 21 eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

3.15 Alternative løsninger og referencescenarie (E1d, F2, F3)

Alternative placeringer har været oppe og vende. Ejendommen begrænses dog med bakken mod nord og hvis placeringen af de ny bygninger skal give mening og synergi ift. de eksisterende bygninger skal de placeres vest for den eksisterende bygningsmasse. I første version af ansøgningen var den ny stald placeret parallelt med den eksisterende stald, men i processen med byggeansøgningen blev dette ændret pga. hældningen i terrænet. Begrundelsen for denne placering var, at den kunne opnå den bedste synergi med de eksisterende bygninger samtidig med at der ville være lige linjer (parallel med eksisterende bygninger og det ny malkecenter vil flygte med gavlen af A. kvægstald). Denne placering findes dog ikke længere mulig efter opmålinger mv. af landskabet og en placering vinkelret på den eksisterende stald er derfor valgt i stedet. En evt. fremtidig udvidelse planlægges mod nord. Ansøger har fortsat prioriteret at den ny kostald kommer til at ligge så tæt som muligt på A. kvægstald for at opnå det bedste arbejdsklima og lette flytningen af dyr mellem de forskellige staldafsnit. Der bliver ca. 15 m mellem eksisterende A. Kostald og D. Nyt malkecenter.

Den ny platform til ensilage placeres i forbindelse med det eksisterende plansiloanlæg. Pga. bakke mod nord er der ikke alternative placeringer hvis alt ensilage og foder ønskes placeret samlet.

Referencescenariet i den ansøgte produktion vurderes at være den eksisterende produktion i de eksisterende produktionsbygninger. Godkendelsen anses dog nødvendig for ejendommens videre virke, idet det er nødvendigt at optimere ejendommens indtjening, for at kunne overleve i branchen. Den nuværende kostald lever desuden ikke op til de fremtidige krav i Lov om hold af kvæg og det er derfor nødvendigt med en ny kostald der lever op til disse krav. Status i forhold til det omkringliggende miljø er, at der er relativt langt til nærmeste naboer og hverken referencescenariet eller den projekterede udvidelse vil medføre en væsentlig påvirkning af disse. I relation til ammoniak er der langt til særligt sårbare områder og de fastlagte afskæringskriterier overholdes både i referencescenariet og efter realisering af det ansøgte projekt.

3.16 Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet

De enkelte faktorer er beskrevet i de foregående afsnit.

Det vurderes, at der ved samspil mellem de oplyste faktorer ikke kan opstå væsentlige direkte eller indirekte virkninger som er større end de virkninger, som er beskrevet under de enkelte punkter 1-4.

3.17 Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker (F8)

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4

Det vurderes at risici for større ulykker eller katastrofer på et husdyrbrug med den nuværende og ansøgte placering vil være udslip af gylle fra gyllebeholdere, fx i forbindelse med overpumpning, brud på gyllebeholder eller lignende. I husdyrbrugets beredskabsplan er der en instruks for, hvordan en sådanne situationer skal håndteres.

I beredskabsplanen er også instrukser i forbindelse med brand samt udslip af olie, kemikalier eller lignende.

3.18 Oplysninger om konsulenten

Louise H. Riemann, cand. scient. Landskabsforvaltning, 2008

Tlf.: 73642915 og e-mail: lhr@lhn.dk

Miljø- og naturrådgiver siden 2008 hos:

LHN, Industriparken 1, 6360 Tinglev

CVR-nr. 16342718

3.19 Metode (F6)

Beregningerne af ammoniak- og lugtemission i miljøkonsekvensrapporten er foretaget i husdyrgodkendelse.dk. Forudsætningen for beregning af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Beregningen af spredning og afsætning af lugt er beskrevet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, punkt B. Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver fra OML-DEP modellen).

3.20 Referenceliste (F10)

Informationer er indsamlet ved ansøger og driftsansvarlig på ejendommen. Derudover er der indhentet oplysninger på arealinformation.miljoportal.dk og kommunens hjemmeside herunder kommuneplaner mv. Baggrundsviden fra miljøstyrelsen og husdyrgodkendelse.dk indgår ligeledes samt relevante bekendtgørelser b.la. Husdyrgødningsbekendtgørelsen og Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Klimatilpasninger.dk. [Klimatilpasning - råd og vejledning om klimatilpasning](#)

Klimahandlingsplan 2019 for Læsbækgård.

NOVANA – Det nationale overvågningsprogram. [Det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur \(mst.dk\)](#)

Danmarks Miljøundersøgelser. Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. [Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV - til brug i administration og planlægning \(dmu.dk\)](#)

Fødevarerministeriet – Bekendtgørelse om Miljøstyrelsens hjemmeside - Luftforureningens påvirkning af mennesker og miljø. [Effekter på mennesker og miljø \(mst.dk\)](#)

Mette Hjorth Mikkelsen, Rikke Albrechtsen, Ole-Kenneth Nielsen og Steen Gyldenkerne – debat indlæg i Altinget.dk (2020): Forskere: Reduktion i drivhusgasser fra landbruget er "tæt knyttet til husdyrproduktion" [Forskere: Reduktion i drivhusgasser fra landbruget er "tæt knyttet til husdyr­produktion" - Altinget - Alt om politik: altinget.dk](#)

Sven G. Sommer et al. Aktuel videnskab 5, 2007: Drivhusgasser og husdyrproduktion. [Drivhusgasser_husdyr.pdf](#)

Marie Münster og Jesper Ahrenfeldt – debatindlæg i Altinget.dk (2020); Forskere: Biomasse kan bidrage til markant klimareduktion i landbruget. [Forskere: Biomasse kan bidrage til markant klimareduktion i landbruget - Altinget - Alt om politik: altinget.dk](#)

4 Konklusion

Ud fra de forhold der ligger til grund for beregningerne samt indretning og drift af ejendommen, vurderes det, at projektet kan gennemføres uden væsentlige virkninger på miljøer, herunder påvirkning af naboer, folkesundhed og de landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske værdier i området og samspillet mellem disse.

Det vurderes ligeledes, at der ikke er risiko for menneskers sundhed, da lugtgenekriterierne er overholdt og risikoen for vandforurening er sikret ved, at de generelle krav til indretning af stalde- og gødningsopbevaring er overholdt samtidig med at håndtering af husdyrgødning foregår under opsyn. Desuden er der udarbejdet en beredskabsplan.

Ejendommen overholder alle afstandskrav i husdyrlovens § 6 og § 8.

Der er lavet beregninger til kategori 1, 2 og 3 natur samt den nærmeste § 3 natur uden for kategori 1, 2 og 3. Ud fra beregningerne vurderes det, at den ansøgte udvidelse ikke vil have væsentligt indvirkning

på den omkringliggende natur, da alle beregninger viser, at de overholder de beskyttelsesgrænser der er sat i gældende lovgivning.

Derudover er der også taget stilling til bilag IV arter. På baggrund af kommunens tidligere vurdering i området, vurderes det fortsat, at produktionen på ejendommen ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padde eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter eller andre fredede eller rødlistede arter.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen.

Ejendommen overholder også alle krav ift. implementering af de bedste teknikker i staldanlæg, håndtering af gylle, affald, skadedyrsbekæmpelse mm.

Lugtberegningen viser, at lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser inden for samlet bebyggelse, byzone samt enkelt bolig er overholdt, idet den korrigerede geneafstand er kortere end afstanden mellem staldanlæg og hhv. byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo uden landbrugspligt.

Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for ejendommen fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede genere for omgivelserne.

Når det gøres som foreslået, er det ansøgers vurdering, at projektet ikke vil indebære væsentlige virkninger på miljøet. Da det ansøgte projekt lever op til følgende:

- Overholder alle beskyttelsesniveauer for ammoniak og lugt.
- Anvendelse af de bedste teknikker
- Ikke påvirker Natura 2000 væsentligt
- Ikke vil have indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier.
- Ikke vil have væsentlig indflydelse på klima
- Ikke vil påvirke menneskers sundhed.

5 Bilag

5.1 Situationsplan

5.2 Afløbsplan

5.3 Skitse over A. kvægstald, B. kalvestald og nuværende afløbsforhold

5.4 Skitse med produktionsarealer

5.5 Skitse C1.Ny kostald og D. Nyt malkecenter

5.6 Beredskabsplan

5.7 Overslag opbevaringskapacitet

5.8 Fuldmagt